

OFFENTLIG FÖRVALTNING SOM AKADEMISKT ÄMNE

Johan Sandén (red.)

Förvaltningsakademin

OFFENTLIG FÖRVALTNING SOM AKADEMISKT ÄMNE

Johan Sandén (red.)

Södertörns högskola

Södertörns högskola
SE-141 89 Huddinge

© Johan Sandén och
Förvaltningsakademin

Omslag: Jonathan Robson
Formgivning: Per Lindblom & Jonathan Robson
Tryck: Elanders, Stockholm 2021

Förvaltningsakademin nr 25
ISBN: 978-91-89109-51-3

Innehåll

Offentlig förvaltning – Ett akademiskt ämne på Södertörns högskola.....	5
Återkommande teman inom Offentlig förvaltning	11
Diskussionspunkter för framtiden	18
Ämnet är inte färdigt. Kritisk teori är en möjlig väg framåt... ..	25
Seminarium om Offentlig förvaltning.....	29
Inledande presentation av Lars Karlsson	30
Kommentarer och paneldiskussion	45
Publikfrågor och öppen diskussion.....	56
Referenser	71

Offentlig förvaltning – Ett akademiskt ämne på Södertörns högskola

Johan Sandén

När något betecknas som ett akademiskt ämne kan det innebära olika saker. Grunder för akademiska ämnen är till exempel en stark gemensam kanon eller gemensamma undersökningsmetoder. Ämnen kan också vara uppbyggda kring ett (eller flera) studieobjekt, eller i första hand utgöra organisatoriska enheter. Något som är gemensamt för akademiska ämnen är i alla fall att högskoleutbildningar bedrivs och examen kan utfärdas. Offentlig förvaltning fick rätt att utfärda examen på grundnivå vid Södertörns högskola 2017 och kan därför betraktas som nytt. I Sverige har det tidigare endast varit Förvaltningshögskolan vid Göteborgs universitet som utbildat, forskat samt haft rätt att utfärda examen i Offentlig förvaltning.¹

När ämnet inrättades vid Södertörns högskola uppstod ett naturligt tillfälle att diskutera vad Offentlig förvaltning är för ämne. Denna skrift bygger på den diskussionen och syftet är att fördjupa förståelsen för Offentlig förvaltning som akademiskt ämne. Skriften består av huvudsakligen två delar. Först en kortare uppsats av redaktören som behandlar några viktiga teman inom ämnet och lyfter några frågor för fortsatt reflektion. Därefter följer en utskrift från ett seminarium som ägde rum på Södertörns högskola i februari 2020 där Lars Karlsson² inledde med en presenta-

¹ Andra lärosäten kan ha utbildat i offentlig förvaltning men utfärdat examen inom andra ämnen, eller haft examinationsrätt men inte bedrivit utbildning eller forskning inom ämnet.

² Lektor i Offentlig förvaltning vid Göteborgs universitet.

tion som sedan följdes av en paneldiskussion. Förhoppningsvis bidrar delarna både tillsammans och var för sig till kunskap och fortsatt diskussion om Offentlig förvaltning som akademiskt ämne.

Nedan kommer jag till att börja med placera ämnet i sitt sammanhang och diskutera begreppet Offentlig förvaltning. För att ge en början till en definition ger jag därefter ett smakprov på ämnets substans genom att redogöra för några få utvalda centrala teman; Styrning och organisering, Reformen och förändring, Paradigm och Tjänstemän. Efter det kommer ett avsnitt där jag avslutar med att ta upp några diskussionspunkter som jag bedömer vara relevanta att fortsätta diskutera för ämnets fortsatta utveckling. Punkterna ansluter till centrala frågor som lyftes under seminariet och en fullständig utskrift från seminariet följer därefter (skriftens andra del). Jag vill också passa på att framföra ett särskilt tack till Lars Karlsson som presenterade vid seminariet samt Elisabeth Sundin och Anders Ivarsson Westberg som åtog sig att delta i paneldiskussionen.

Offentlig förvaltning i Sverige och internationellt

Utbildning och forskning om den offentliga förvaltningen har bedrivits i Sverige under lång tid. Detta har skett inom ramen för andra ämnen, kanske främst Statsvetenskap och Företagsekonomi även om de äldsta rötterna finns i Juridik (Heckscher, 1950). Sociologi, Nationalekonomi och Historia är några andra exempel på ämnen där intresse för förvaltningen återfinns. Men det var först på 1980-talet som ämnet fick en sammanhållen organisatorisk hemvist med formella rättigheter vid Förvaltningshögskolan på Göteborgs universitet. Där bedrivs idag utbildning och forskning, och examina utfärdas inom ämnet på grund-, master och forskarnivå. Offentlig förvaltning är således ett litet ämne i Sverige. Forskning och utbildning som handlar om offentlig förvaltning bedrivs på ett flertal andra lärosäten³ men studenter

³ Några exempel som kan nämnas är SCORE (Stockholm Centre for Organizational Research) vid Stockholms universitet, CKS (Centrum för Kommunstrategiska Studier) vid Linköpings universitet och KEFU (Rådet för kommunalekonomisk forskning och utbildning) vid Lunds universitet.

examineras inte i ämnet Offentlig förvaltning utan i andra ämnen. På samma sätt bedrivs forskning av olika andra ämnen inom olika organisatoriska enheter som till exempel nätverk eller centrubildningar. Sådana organisatoriska enheter kring forskning om offentlig förvaltning är sällan egna institutioner på samma villkor som andra akademiska ämnen, trots att forskare har pekat på vikten av sammanhållna miljöer för studier av Offentlig förvaltning (Pollitt, 2010; AbouAssi med flera, 2019).

I seminarieutskriften som följer på denna uppsats tar Lars Karlsson upp olika möjliga startpunkter för historien om Offentlig förvaltning i ett längre tidsperspektiv (tidigast för över 2 000 år sedan). Kända forskare inom fältet har i olika texter startat vid olika tidpunkter i ett mer samtida perspektiv till exempel 1930/40-talet (Meier, 2014) eller 1980-talet (Politt, 2017; Peters och Pierre, 2017). Oavsett hur gamla rötter ämnet har, kan vi idag se att det är etablerat i sin egen rätt. Stora konferenser anordnas, en mängd vetenskapliga tidskrifter finns, etablerade regionala nätverk är institutionaliserade och MPA (Master of Public Administration) är en respekterad examen.

Om vi tittar utanför Sveriges gränser är ämnet Offentlig förvaltning etablerat i flera länder. Public Administration, eller Public Management, är en väletablerad disciplin. I den amerikanska traditionen lyftes den offentliga förvaltningen fram som något positivt i samband med bildandet av USA (Wilson, 1887), eftersom som staten ville uppnå ”goda” politiska mål (Karlsson, 2013). Sedermera har man i den amerikanska traditionen alltmer separerat politik och förvaltning från varandra. Den angloamerikanska traditionen har förutom USA även kommit att omfatta Australien, Nya Zeeland och Storbritannien, även om politiker i praktiken upplöst Public Administration i Storbritannien enligt vissa forskare (Chandler, 1991; Talbot, 2020) till förmån för Public Management – en motsättning jag kommer in på mer i textens senare avsnitt. Traditionen har också fått starkt inflytande i Danmark och Nederländerna, även om just Nederländerna framförallt brukar kategoriseras inom den kontinentala traditionen av förvaltningsforskning. Raadschelders (1999) me-

nar att ämnet Offentlig förvaltning organiserats på olika sätt i den anglo-amerikanska respektive den kontinentala traditionen. I den amerikanska kontexten har ämnet vuxit fram induktivt utifrån studieobjektet 'den offentliga förvaltningen', medan strukturen i den kontinentala traditionen vuxit fram mer deduktivt utifrån teorier. Den kontinentala förvaltningsforskningen i Belgien, Nederländerna, Tyskland och Frankrike har ett starkt arv från juridiken och har varit sammanlänkad med politiken i högre grad än inom angloamerikansk forskning. Den kontinentala traditionen har dessutom fått ökad betydelse genom EU:s framväxt och tillväxt, och den forskning som bedrivs angående detta. Ytterligare ett spår är forskning om den offentliga förvaltningens roll i post-kommunistiska stater. Järnridåns och Sovjetunionens fall öppnade för reformer av dessa länders förvaltningar, och därmed också studiet av de reformer som genomförts, och skapandet av demokratiska institutioner.

I Norge har Offentlig förvaltning haft stark hemvist i Bergen där Offentlig förvaltning blev eget ämne 1967 och från 1980 fanns en egen institution som hette "Departement for Public Administration and Organization Theory". Den framstående professorn Johan P. Olsen (2018) beskriver forskningsprogrammet, som han kallar det, kombination mellan Statsvetenskap och Organisationsteori som unik. Inom programmet var (och är) fokus främst på relationen mellan politiska institutioner och offentliga organisationer. Olsen skriver även att programmet bottenar i en tolkande kunsskapssyn som bygger vidare på teorier om beslutsfattande som presenterades av framförallt Herbert Simon och James March (March och Simon, 1958), den så kallade Carnegie-skolan (se Gavetti med flera, 2007).

Jürgen Habermas (1972) kategoriserade 1972 kunskap i tre olika kategorier; teknisk-rationell, tolkande och kritisk kunskap. Med utgångspunkt i den amerikanska traditionen var tidig förvaltningsvetenskap teknisk-rationell eftersom den handlade om hur man gör på bästa sätt för att styra förvaltningen och lyckas med att implementera politik. Därefter kom mer tolkande pers-

pektiv på förvaltning genom framförallt Dwight Waldo (1948)⁴ och "Minnowbrook-konferensen" han arrangerade på 1960-talet. Den tolkande traditionen fokuserar på att öka förståelsen för hur den offentliga förvaltningen fungerar snarare än att komma fram till optimal organisering eller framgångsrecept för ledarskap och beslutsfattande. Herbert Simons arv har, förutom den tolkande inriktningen mot beslutsfattande och organisationsteori som jag lyfte fram i föregående stycke, även fått mer positivistiska avlöpningar till exempel i det fält som kallas "Behavioral Public Administration" där man fokuserar på kvantitativa experimentstudier (Moynihan, 2018). På Minnowbrook-konferensen bildades även en kritisk inriktning av förvaltningsforskningen, som har fått mindre uppmärksamhet och erkännande än den tolkande inriktningen (Frederickson, 2003). Tidiga arbeten inom den kritiska traditionen är Dunn och Fozounis (1976) "Toward a critical administrative theory" bland de tidigaste, Denhardtts (1981) "Toward a Critical Theory of Public Organization" är också värd att nämna. Den kritiska strömningen ifrågasätter offentlig förvaltning utifrån kritisk teori (kanske framförallt Frankfurtskolan och senare fransk filosofi). Både Denhardt och Dunn och Fozouni använde just Habermas forskning i sina arbeten. Användningen av kritisk teori i studier av Offentlig förvaltning kategoriseras ibland som postmodern förvaltningsforskning (Frederickson, 2003; Raadschelders, 2008).

I och med ovanstående slår jag fast att Offentlig förvaltning genom sin historia, internationella utbredning och forskarsamhälle är ett legitimt akademiskt ämne, och går vidare med att diskutera Offentlig förvaltning som begrepp och namn på ett akademiskt ämne.

⁴ Dwight Waldo och Herbert Simon var två forskare som dominerade ämnet Public Administration. De sammandrabbade 1952 i en omfattande debatt om epistemologiska skiljaktigheter (Harmon, 1989; Raadschelders, 2008). Herbert Simons, vars kunskapssyn kan kategoriseras som teknisk-rationell, menade att Offentlig förvaltning bör efterlikna naturvetenskapliga metoder (Meier, 2014).

Begreppet Offentlig förvaltning

Offentlig förvaltning är en översättning av Public Administration. I Sverige (och några andra länder) har man också talat om förvaltningspolitik. Men förutom ordet 'förvaltning', innehåller ju ämnets namn även termen 'Offentlig'. Frågan är vad som avses med offentlig här? För att diskutera den begreppsliga aspekten av ämnet Offentlig förvaltning vill jag börja med översättningen. Raadschelders (1999) beskriver att 'public', i 'Public Administration', står för den offentliga sfären, inte allmänheten. Hade det varit avsikten att vi skulle prata om allmänhetens eller allmänningars förvaltning kanske ämnet hade hetat "The general public's administration" eller "Administration of the commons". Det är ändå intressant att resonera kring vilka konsekvenser det medför om vi hade pratat om Allmänhetens förvaltning eller Den gemensamma förvaltningen istället för Offentlig förvaltning. Möjligen hade medborgarna blivit mer inkluderade om de hade varit utpekade i själva namnet på ämnet. Offentlig förvaltning implicerar lätt att vi ska prata om den offentliga maktens utövande från toppen (regeringen) och nedåt i det administrativa systemet. Nisar (2020) kritiserar att medborgarna ofta glöms bort i förvaltningsforskningen. I Sverige kanske detta beror på att den dominerande socialdemokratin (åtminstone från 1930-talet fram till cirka 1970-talet) haft en positiv och optimistisk idé om staten i Sverige som nyckel för sociala ändamål. Även Olsen (2018) diskuterar ordet public – men mest i termer av att vara eller inte vara. Han menar att mindre hänsyn tas till politik inom dagens forskning i Bergenskolan. Olsen ser en risk i att Bergenskolan kommit att inrikta sig alltmer på generell organisations-teori, utan hänsyn till den offentliga förvaltningens särdrag. För att även kommentera det andra ledet i ämnets namn (förvaltning) påpekar Raadschelders (1999) att "government" (förvaltning) är en mycket bättre term att använda än "administration", eftersom det i sig medför någon slags avgränsning. I den aspekten är därför det svenska begreppet "förvaltning" lyckat. Offentlig förvaltning är alltså ett ämne som studerar den offentliga förvaltningen.

Förvaltningspolitik är som jag nämnt en närliggande term som främst används inom Statsvetenskap och är snävare än Offentlig förvaltning. Förvaltningspolitik handlar om hur förvaltningen styrs. Förvaltningen har förstås alltid styrts, men det var framförallt på 1970-talet som man kunde börja prata om en sammanhållen förvaltningspolitik i Sverige. Detta inträffade i samband med den politiska diskussionen om att den offentliga förvaltningen var ineffektiv och dyr samt att medborgarnas inflytande var för litet (Petersson och Söderlind, 1993; Premfors med flera, 2009; Ivarsson Westerberg och Sundström, 2014). Begreppet förvaltningspolitik implicerar, likt Offentlig förvaltning, ett så kallat ”top-down” perspektiv, alltså att utgångspunkten är hierarkiskt överställda organisationer och dessas styrning av hierarkiskt underställda. Implementeringsforskning har dock visat på den betydande påverkan på offentlig verksamhet och politik som kan förekomma på verksamhetsnivå och i mötet med medborgare, ett så kallat ”bottom-up”-perspektiv (Pressman och Wildavsky, 1973; Lipsky, 1980). Med tanke på det ”top-down”-perspektiv som namnet på ämnet implicerar, och kritiken mot att medborgare glöms, vill jag poängtera vikten av helhetssyn inom forskning och utbildning i Offentlig förvaltning.

Återkommande teman inom Offentlig förvaltning

Ett ämne kan motiveras eller identifieras på olika sätt. Det här avsnittet ägnar jag åt att definiera Offentlig förvaltning som ämne genom att utgå från centrala teman. Ett problem med en sådan definition är att gränserna mot andra ämnen kan bli oklara. Det är en risk jag bedömer som värd att ta, och som i sig kan ses som definierande för ämnet Offentlig förvaltning (Raadschelders, 1999). Min uppfattning är att många forskare som är verksamma inom Offentlig förvaltning inte är så intresserade av att avgränsa studieområden utifrån vad som principiellt faller utanför, utan istället drivs av att undersöka vissa teman. De teman jag kortfattat tänker beröra här är styrning och organisering, reformer och förändring, paradigm samt tjänstemän.

Denna lista hade lätt kunnat göras längre med teman som till exempel ledarskap och kultur, policy-cykeln, implementering, decentralisering, granskning eller effekter. I den här skriften har jag dock valt de teman som jag ser som allra mest relevanta 2020. Raadschelders (1999) påpekar att ämnet förändras parallellt med hur den offentliga förvaltningen förändras i praktiken, så de teman som väljs är alltid föremål för diskussion och kommer alltid att vara föränderliga.

Styrning och organisering

Styrning är ett begrepp som fått ökad uppmärksamhet i samhällsdebatten, inte minst sedan Socialdemokraterna 2014 initierade arbetet med tillitsreformen för en mer ”tillitsbaserad styrning” av offentlig sektor (Kom. Dir. 2016:51). Styrning är ett relationellt begrepp, vilket innebär att minst två parter krävs, en styrande och en styrd, för att begreppet ska få någon innebörd. Styrning handlar om att politik och förvaltning på olika nivåer (stat, region, kommun) försöker kontrollera myndigheter, delar av myndigheter, kommuner, regioner, andra utförare av offentlig politik, offentligt anställda, företag, civilsamhällesorganisationer eller medborgare. Inom Offentlig förvaltning fokuseras ofta styrningsrelationer inom förvaltningen men lika gärna kan förvaltningens roll i andra styrningsrelationer studeras. Ofta finns dock legitima skäl för den som ska styras att motsätta sig viss styrning. Till exempel behöver staten ibland genom olika medel styra kommuner eftersom de är utförare av nationell politik. Samtidigt är kommunerna egna politiska system med självstyre.

Styrning kan studeras på olika sätt och jag vill här ge två exempel. För det första kan man studera styrning genom att analysera politiska styrmedel. Med det avses att man undersöker tekniker som politiken använder för att uppnå olika politiska mål. Vanliga tekniker är skatter, bidrag, information till allmänheten, lagar och regler, upphandling med flera (Salamon, 2002). Dessa styrmedel kan till exempel analyseras utifrån vilka effekter de har, att man utvärderar hur de fungerar i praktiken, eller utifrån vilka antaganden de bygger på (se till exempel Schneider

och Ingram, 1990; Lascoumes och Le Gales, 2007). För det andra kan man studera styrning utifrån organisationsteoretiskt perspektiv. Då hamnar fokus mer på beslut, samordnande och specialiserande mekanismer samt 'governance', inom den offentliga förvaltningen som organisation. Viktiga grundidéer inom beslutsteori är att beslut sällan är så rationella som de kan framstå, bland annat till följd av beslutsfattarens begränsade tillgång på information (bounded rationality), och att beslut ofta inte har den rationella betydelse som vi ofta tror utan kan uppstå av andra orsaker (Cyert och March, 1963; March, 1991). Samordning handlar om hur olika aktiviteter synkroniseras i förhållande till varandra medan specialisering avser uppdelning av aktiviteter för att öka effektiviteten i genomförandet. Dessa två mekanismer är sammankopplade eftersom ju mer specialisering en organisation har, desto mer samordning krävs för att delarna ska fungera tillsammans (Forsell och Ivarsson Westerberg, 2007). 'Governance', eller nätverksstyrning, handlar om att styra genom att organisera ett politikområde genom att inrätta eller avveckla myndigheter och bestämma hur myndigheter ska positioneras i förhållande till varandras ansvarsområden (Jacobsson, 1984:177ff; Jacobsson, Pierre och Sundström, 2015).

Reformer och förändring

Även i detta avsnitt kommer jag att redogöra för två inriktningar, men här med ändamålet att studera reformer. "Först en inriktning med ett övergripande fokus på offentlig sektor som jag kallar ett trendperspektiv, och därefter en organisations-teoretiskt grundad inriktning där fokus ligger på organisationers beteende, därefter en inriktning med ett mer övergripande fokus på offentlig sektor som jag kallar ett trend-perspektiv.

Den första inriktningen på studier av reformer inom offentlig förvaltning som jag tänker presentera handlar om att beskriva förändringar i hela, eller delar av, den offentliga förvaltningens struktur. Förändringarna beskrivs därefter som indikationer på trender och utgör teorier för hur förvaltningen har utvecklats. Exempel på detta är till exempel att man kan beskriva förflytt-

ningen av ansvaret för skolan till kommunal nivå, som i Sverige genomfördes 1991, som en del av den större trenden ”decentralisering”. Andra sådana trender kan till exempel vara företagisering (Brunsson, 1994; Morris med flera, 2002) eller marknadsiering (Eikenberry och Kluver, 2004). Sådana begrepp används för att studera reformer världen över, vilket återspeglar en viss etnocentrism i ämnet, för i så kallade ”utvecklingsländer” i andra delar av världen kan det vara helt andra aspekter som är relevanta för att förstå reformer i offentlig förvaltning, som till exempel kapacitetsbyggande eller korruptionskontroll (Polidano och Hulme, 1999; Brinkerhoff och Brinkerhoff, 2015:225). Med kapacitetsbyggande avses ”expanding the range of functions which an organization can carry out” (Polidano & Hulme, 1999:124), alltså att öka organisationers exekutiva kapacitet. Dessa trender är ofta kopplade till olika paradig, alltså förståelseramar för att betrakta offentlig förvaltning. Detta trend-perspektiv på reformer använder således begrepp inifrån olika paradig, som jag redogör för i nästa avsnitt. En risk med detta är att analyser blir låsta vid redan etablerade begrepp som kanske inte är tillämpliga i det aktuella sammanhanget (Brinkerhoff och Brinkerhoff, 2015:223).

Inom den andra, organisationsteoretiskt grundade inriktningen på detta tema, kan man också studera förändringar i förvaltningens, eller förvaltningsorganisationers, strukturer. Men det perspektiv jag framförallt vill lyfta här är att man inom denna inriktning också analyserar reformerandet i sig. Detta perspektiv kan sägas bygga vidare på föregående temas idéer om att organisationer inte är rationella och baseras på några grundantaganden om organisationer. En grundbult är Marchs (1971) perspektiv där organisationer inte ses som rationella utan saknar förutbestämda mål. Istället blir mål till allteftersom och i interaktion med organisationers verksamhet och övriga komponenter. Brunsson (2007) har byggt vidare på denna idé om irrationella organisationer med sin idé om ”organisatoriskt hyckleri”, som han beskriver som en teknik för att organisationer ska kunna tillfredsställa olika motstridiga yttre krav. Brunsson menar att prat, beslut och handling är tre viktiga komponenter i en orga-

nisation, som förväntas harmoniera, medan hyckleriet avser att organisationer säger en sak, agerar på ett annat sätt och beslutar kanske om ett tredje. Hyckleri uppfattas i allmänhet som ett problem men för organisationer är det en lösning, enligt Brunsson, en lösning för att upprätthålla organisationens legitimitet. Det är utifrån dessa ideer om hur organisationer fungerar, som Brunsson (1989/2006) studerar reformer.

Brunsson menar att reformer uppfattas och beskrivs som förändringar men är ganska rutinmässiga, stabila och den vanligaste fasen för många organisationer (även om enskilda reformer kan leda till viss förändring). Vanliga aspekter av de flesta reformer är: att deras idéer verkar mindre komplicerade än befintlig organisering (enkelhet), att de kommer ordna en kaotisk verklighet (normativ), att de är konsekventa i motsats till verkligheten (ensidig) och att de lovar framtida fördelar (framtida orientering). För att en reform ska ske behövs därför tre komponenter, ett problem, en lösning och organisatorisk glömska. Reformering bygger på tanken att organisationer kan bli av med problem, men speciellt i politiska organisationer som den offentliga förvaltningen kommer det alltid att finnas problem eftersom balans mellan intressen och värden är kärnan i den offentliga förvaltningen.

Paradigm

Ofta förstås reformer och den offentliga förvaltningens utveckling i olika paradigm. Med paradigm menas i det här sammanhanget analytiska paraplybegrepp som fångar samtida förhållanden, normer och idéer inom offentlig förvaltning (Torfing med flera, 2020). I Sverige ämnade Tillitsbaserad styrning och ledning (TSL) bryta mot New Public Management (NPM), en samling styrningsidéer och -tekniker som framställt som alltmer dysfunktionella (Bringselius, 2017). Denna nya inriktning ska förstås som en kontrast mot tidigare sätt att styra. NPM, i sin tur, var ursprungligen ett samlingsbegrepp för olika typer av reformer främst i Storbritannien på 1980-talet (Hood, 1991). NPM är ett brett begrepp som är svårt att specificera men i stort avses att den offentliga sektorn i allt större utsträckning bör efterlikna

privat sektor. Detta avser både styrningspraktiker som använder mål och resultat istället för regelverk, och marknadslösningar där konkurrensmekanismer och privata utförare används i högre utsträckning i offentlig verksamhet. Begreppet har sedan 2013 fått stort genomslag i samhällsdebatten.⁵ Inom förvaltningsforskning kan NPM, och andra paradigmer för den delen, ses som en slags ingångspunkt att studera den offentliga förvaltningen (Funck och Karlsson, 2019). NPM-paradigmet ger ett språk att tala och skriva om offentlig sektor och genom att använda NPM som analytisk lins kan vi närma oss aktuella frågor om den offentliga sektorns styrning och organisering.

Inom den internationella förvaltningsforskningen har ett flertal andra paradigmer lanserats som konkurrerande eller kompletterande begrepp. NPM har fungerat bra för att analysera offentlig sektor i Sverige men detta gäller inte alla länder. Inom den kontinentala traditionen som främst avser Tyskland, Frankrike och BeNeLux är EU och dess juridiska tradition stark, vilket Pollitt och Bouckaert (2004) tog fasta på och lanserade ”Neo-Weberian State” (NWS), ett begrepp som speglar utvecklingen i dessa länder. Inom NWS uppnås effektivitet och medborgarorientering genom klassiska ideal som tydlig hierarki, opartiska tjänstemän och transparens. Ett annat paradigm är New Public Governance (Osborne, 2006), som är tänkt att avspegla att den offentliga sektorn idag är alltmer nätverksliknande och pluralistisk där många olika aktörer samarbetar för att tillhandahålla offentliga tjänster. Osborne (2006) ser sitt paradigm som en kontrast mot NPM (som han menar fokuserar på inomorganisatoriska aspekter) eftersom NPG fokuserar på relationerna mellan organisationer. Det sista begreppet jag tar upp här, även om många fler förekommer i den akademiska litteraturen om offentlig förvaltning, är Digital Era Governance, DEG (Dunleavy med flera, 2006). DEG syftar på att den offentliga förvaltningen

⁵ Journalisten Maciej Zarembas reportageserie i *Dagens Nyheter* 2013 brukar nämnas som ett startskott. I artikelserien visar Zaremba på dysfunktionella aspekter av NPM som lett till att patienter varit mycket illa och till och med avlidit inom sjukvården i Sverige.

idag är alltmer digital och består huvudsakligen av tre aspekter: att offentlig sektor tar tillbaka kontroll från marknadsaktörer (re-integrering), att förvaltningen organiserar aktiviteter utifrån medborgares behov (helhetssyn) och, förstås, att modern teknik utnyttjas i mycket hög utsträckning (digitalisering).

Tjänstemän

Det fjärde och sista temat som jag kommer att beröra i den här skriften är offentliga tjänstemän, eller snarare kanske de som arbetar med offentlig verksamhet, vilket är en bredare kategori eftersom offentliga tjänster idag kan tillhandahållas av privata eller idédrivna organisationer.

Offentligt etos är ett normativt begrepp för hur samhället ska styras som presenterades av Lennart Lundquist, och omfattar ”verklighetsuppfattningar, värden och idéer om på vilket sätt värdena ska kunna tillgodoses” (Lundquist, 1998:53). De värden som avses är politisk demokrati, rättsäkerhet och offentlig etik (demokrativärden) samt funktionell rationalitet, kostnadseffektivitet och produktivitet (ekonomivärden) (Lundquist, 1998:63). Värdena inrymmer dessutom flera olika dimensioner. Offentligt etos är av särskild relevans för tjänstemän eftersom de i sitt dagliga arbete ständigt måste förhålla sig till både de demokratiska och de ekonomiska värdena. Offentliga tjänstemän behöver ofta i sin tjänstutövning väga dessa olika värden mot varandra, vilket gör offentlig verksamhet mer komplex än privat verksamhet, eftersom privata företag ofta enbart behöver förhålla sig till ekonomivärden (Heckscher, 1958).⁶

Ibland tolkas forskningen om ’Public Service Motivation’ (PSM) som en empirisk sida av det offentliga etoset (Andersen med flera, 2012; Perry och Wise, 1990; Vandenabeele, 2007). PSM handlar om att mäta offentliga tjänstemäns värderingar på olika sätt. I flera studier visas (hittills) återkommande att offent-

⁶ I den mån privata företag förhåller sig till andra värden såsom hänsyn till klimat, social påverkan och liknande är det förhållningssättet ofta ett instrument för att gynna ekonomiska värden (se till exempel Banerjee (2007) eller Fleming och Jones (2013)).

liga tjänstemän uppvisar en högre grad av altruism och vilja att tjäna det allmänna intresset än andra.

Offentliga tjänstemän tillhör också ofta en yrkesprofession. Därför kan man tala om att offentliganställda inte sällan har en dubbel profession; dels tjänstemannarollen och dels en yrkesprofession som till exempel läkare, lärare, polis med flera. Flera professioner inom människobehandlande yrken har etiska koder som styr deras agerande och de uppvisar även värdepositioner mot altruism, likt PSM.

Offentligt etos, PSM och profession är tre perspektiv som ofta används för att förstå och analysera offentliganställdas roll. Sammanfattningsvis kan man konstatera att det är en komplex roll att arbeta inom Offentlig förvaltning där avväganden mellan olika värden ofta behöver göras, vilket avspeglar en kärna i politik och demokrati, att balansera värden mot varandra. Således är offentliganställdas arbete den yttersta manifestationen av politik.

Diskussionspunkter för framtiden

Hittills har jag försökt beskriva ämnet Offentlig förvaltning genom att positionera det internationellt och historiskt samt genom att diskutera namnet på ämnet och redogöra för några centrala teman. I det här avsnittet är ändamålet att gå vidare och blicka framåt genom att diskutera ämnets utveckling. År 2010 publicerades en specialutgåva av den ansedda tidskriften "Public Administration Review" som kallades "The Future of Public Administration in 2020". I volymen presenterade ett antal forskare sina idéer och tankar kring ämnets framtid. Jag inspirerades av dessa tankegångar och vill därför ta upp några diskussionspunkter som jag tror kan vara intressanta rörande Offentlig förvaltnings framtid och som är tätt kopplade till varandra; mångvetenskaplighet, ämnesidentitet, enhetlighet och relevans.

Mångvetenskap, ämnesidentitet och graden av integration

Vissa menar att Offentlig förvaltning är en statsvetenskaplig underdisciplin och alltid måste förstås utifrån statsvetenskaplig

grund. Andra ser organisationsteori som en röd tråd och utgår från organisationer som övergripande samhällsfenomen. Den mest utvecklade idén om ämnets grund är att det förenas av det gemensamma studieobjektet, den offentliga förvaltningen (Raadschelders, 1999). Men är det "bara" det gemensamma studieobjektet som förenar forskare i Offentlig förvaltning och är det i så fall "bara"? De teman jag redogjort för i avsnittet innan tyder på att intresset för studieobjektet också medför ett gemensamt intresse för särskilda aspekter, så det kan finnas mer gemensamt inom ämnet än "bara" studieobjektet. Bara är dessutom ett ord med negativa konnotationer som implicerar att Offentlig förvaltning inte riktigt är ett legitimt självständigt ämne. Och när man säger mångvetenskapligt eller tvärvetenskapligt verkar det som att ämnet består av andra "vetenskaper" och att Offentlig förvaltning inte är en legitim vetenskap. Raadschelders (2008) menar att "wissenschaft" (vetenskap) är en mycket bättre benämning på ämnet än "science" (också vetenskap på svenska). Tyvärr har vi inte lämpliga begrepp på svenska för att hantera denna distinktion. Med "wissenschaft" avses en bred syn på kunskap som inkluderar till exempel personliga erfarenheter, i motsats till "science" som avser naturvetenskapliga metoder med positivistisk och kvantitativ slagsida. Samtidigt har Raadschelders i en tidigare text (1999) själv beskrivit Offentlig förvaltning som ett mångvetenskapligt och tvärvetenskapligt ämne. I mångvetenskap kan forskare från olika discipliner anlägga sina perspektiv på ett gemensamt studieobjekt, men tvärvetenskaplighet ser Raadschelders som ett mer integrerat begrepp där förvaltningsforskare inom den gemensamma disciplinen kan anlägga perspektiv från olika traditioner.

I ljuset av att Offentlig förvaltning beskrivs som ett flervetenskapligt ämne har Wright (2011) undersökt hur ofta förvaltningsforskare använder sig av andra ämnen genom att analysera statistik över citeringar från de andra disciplinerna Juridik, "Management" och Statsvetenskap. Han visar att förvaltningsforskning i ganska liten utsträckning använder sig av artiklar publicerade i andra ämnens tidskrifter. Detta kan kritiserars av

forskare som är verksamma inom respektive ämne för att Offentlig förvaltning inte till fullo inkorporerar insikter från andra ämnen, en kritik utifrån mångvetenskapligt perspektiv. Men samtidigt kan resultaten tolkas som att Offentlig förvaltning är ett eget ämne med en intern kanon och diskussion, ett tvärvetenskapligt motargument. Wright (2011) visar även att bland det inflytande som finns från de tre discipliner han undersökt, har "Management" och Statsvetenskap betydligt mer inflytande än Juridik. På samma sätt citeras publikationer inom Offentlig förvaltning mer sällan av juridiska tidskrifter än tidskrifter inom "Management" och Statsvetenskap. Detta kan ses som en indikation på en viss obalans inom Offentlig förvaltning, att juridiska perspektiv inte får erforderlig hänsyn. Offentlig förvaltning är dock grundat på flera andra ämnen som Historia, Nationalekonomi, Sociologi med flera, men samspelet med dessa discipliner undersöktes inte av Wright (2011). Oavsett om en balans mellan ämnena är önskvärd eller inte blir det relevant för Offentlig förvaltning att i framtiden analysera implikationerna av en obalans. Färre representerade discipliner kan leda till ett mer integrerat ämne, samtidigt som flervetenskapligheten är en av ämnets styrkor eftersom det gemensamma studieobjektet kan belysas från fler perspektiv.

Raadschelders (1999) för fram att Offentlig förvaltning måste vara flervetenskapligt och nära kopplat till samhället, vilket per definition gör att det måste vara ett lågintegrerat ämne, vilket ibland ses som en kris, och att denna kris i sig utgör identiteten för ämnet Offentlig förvaltning. Dessutom menar Raadschelders (2008) att metodologisk pluralism, i motsats homogena forskningsmetoder, är en styrka för ämnet Offentlig förvaltning. Anledningen till det är att ämnet är uppbyggt kring ett studieobjekt som är mångfacetterat och därför behövs många metodologiska angreppssätt för att generera kunskap. Detta skiljer sig från ett vetenskapligt ämne som är uppbyggt utifrån till exempel en särskild teoribildning – då kan homogena idéer om metod vara en fruktsam bana för att generera kunskap.

Men när ämnet består av olika vetenskaper, finns det då någon gemensam ämnesidentitet i Offentlig förvaltning eller har de verksamma personerna en starkare forskar- och läraridentitet i sina respektive ”vetenskapliga” ämnen? Ämnesidentiteten kan också ifrågasättas på andra grunder, såsom att avgränsning för vad som kan studeras saknas, ingen enhetlig syn på vetenskaplig metod finns, centrala begrepp definieras på olika sätt samt att paradigmen och teorier saknar gemensam grund. Pollitt har till exempel diagnosticerat Offentlig förvaltning som ett ämne som ”suffers from multiple personality disorder” (Pollitt, 2010:292). Ämnets låga grad av integration betraktas ofta som ett problem (Raadschelders, 1999), men samtidigt blir risken mindre att dåligt fungerande begrepp som leder en disciplin mot ökad irrelevans etableras, som till exempel homo economicus i nationalekonomin (Moynihan, 2018).

Flervetenskap kan ses som ett problem utifrån argumentet att ämnet Offentlig förvaltning blir mer splittrat som en konsekvens av att forskarna kommer från olika vetenskapliga discipliner. Pollitt (2010) menar att detta inte är ett problem utan snarare en styrka, men pekar istället på att ett problem kan vara att ämnet har olika framtida målbilder. Samtidigt ser Karlsson (2013) utifrån Pollitts (2016) resonemang, en integration mellan ”Public Management” och det mer ur statsvetenskaplig grund sprungna ”Public Administration” (se tabellen nedan), vilket talar för pågående integration.

Tabell 1. Ideer om egenskaper för Public Administration respektive Public Management

Public Administration (PA)	Public Management (PM)
Gammaldags, traditionell, introvert	Modern, utåtblickande
Statiska hierarkier och förfaranden	Dynamiskt ledarskap, innovation
Följande regler, efterlevnad och ansvarsskyldighet	Hantera resurser, effektivitet och prestanda
Fokusera på regeringens maskiner	Styrning av flera intressenter

Karlsson (2013) menar att de stereotypa egenskaperna för PA respektive PM i tabell 1 reproducerar en falsk dikotomi för de två inriktningarna. I Offentlig förvaltning har alltid hantering av resurser och nätverksstyrning haft en central plats. Dessutom menar Karlsson att det idag inte finns några skillnader vad gäller de teorier och metoder som används, vilka tidskrifter som läses samt vilka konferenser förvaltningsforskare deltar på.

Ökad integration inom ämnet och en gemensam begreppsapparat efterfrågas samtidigt av till exempel Meier (2014). Har de olika förvaltningstraditionerna därför spelat ut sin roll? Bör ämnet bli globalt och enhetligt? Gemensamma begrepp bygger på en kumulativ vetenskapssyn och även om det är begreppsligt ”globalt” så är det inte inkluderande för samhällen utanför den anglosaxiska och västeuropeiska världen eftersom det i så kallade utvecklingsländer kan vara helt andra begrepp som är relevanta (Polidano och Hulme, 1999; Brinkerhoff och Brinkerhoff, 2015). Homogena begreppsapparater är helt enkelt inte så kontext-känsliga. Idén om en gemensam begreppsapparat ifrågasätts även av Pollitt (2010) som menar att vilka analytiska begrepp som används måste förändras i takt med att praktiken förändras – förvaltningsforskningen måste följa det som händer i den offentliga förvaltningen och då kan det vara en risk att vara alltför fäst vid vissa begrepp. Pollitt (2010) menar istället, likt Raadschelders (1999, 2008) att förvaltningsforskningen bör utgå från ett gemensamt studieobjekt.

Relevans för praktiker, medborgare, samhälle och inomvetenskapliga diskussioner

I samhällsvetenskaperna pågår en debatt om ”akademins kris” och ökad irrelevans för samhället när allt snävare vetenskapliga artiklar publiceras i akademiska tidskrifter med en specialiserad publik. Istället för att få veta alltmer om mindre, avgränsade frågor borde samhällsvetenskaperna ägna sig åt samhällets stora frågor enligt vissa forskare (Flyvbjerg, 2001; Alvesson med flera, 2017). Samma kris återspeglas inom förvaltningsforskningen (Pollitt, 2017).

Inom Offentlig förvaltning har nära kontakt med praktiker, alltså tjänstemän verksamma i den offentliga förvaltningen, varit centralt. Men den övergripande tendensen att alla samhällsvetenskapliga discipliner ska publicera snäva artiklar i lika stor utsträckning hotar ämnets nära koppling till praktiken, enligt Pollitt (2017). Det är därför centralt för Offentlig förvaltnings framtida legitimitet att på ett gynnsamt sätt kunna förhålla sig till både praktikerrelevans och inomvetenskaplig relevans.

Peters och Pierre (2017) kritiserar också fältet Offentlig förvaltning. Dels för att induktiv forskning som fokuserar på ”relevans” är för ateoretisk och ointresserad av abstrakt tänkande, och dels för att mer deduktiv förvaltningsforskning som utgår från teorier grundas på felaktiga antaganden och därmed har svårt att behandla samhällseliga frågor på ett adekvat sätt. Den deduktiva forskningen har slagsida mot kvantitativa och komparativa metoder. Här argumenterar man för att ”scientific validity is a necessary condition for practical relevance” (Meier, 2014:15), men då avses en särskild sorts validitet, nämligen en som grundas på naturvetenskapliga och positivistiska ideal. Den induktiva forskningen grundas på andra kriterier och korrespondens gentemot praktiken/empirin är just vad som här ses som relevant.

Gällande samhällsrelevansen finns en problematisk relation till praktiker som är mer specifikt för ämnet Offentlig förvaltning. Peters och Pierre (2017) har en ganska smal syn på ”relevans” och menar att det avser implikationer för praktiker i den offentliga förvaltningen. Detta avser ofta chefer inom offentlig sektor. Kan förvaltningsforskning vara oberoende eller radikal eller ligger det i ämnets natur att vi är så nära förknippade med myndigheter och beslutsfattare? Blir det inte svårt att föra fram en systemkritik? Kritik mot relevansen inom förvaltningsforskningen har i sin tur förts fram av Abouassi med flera (2019). De menar att, trots nära band med praktiker, är förvaltningsforskningen relativt anonym när det kommer till omfattande och aktuella samhällsproblem som till exempel fattigdom, rasism och migration. Sådana ”luckor” representerar en snäv syn på vad som anses relevant.

Offentlig förvaltning bör förstås producera kunskap som är relevant för praktiker men även för andra kategorier av praktiker som till exempel de tjänstemän som har daglig kontakt med medborgare (närbyråkrater) och förstås för medborgare (Abou-Assi med flera, 2019). Genom en vidare definition av samhällsrelevans kan Offentlig förvaltning bredda sitt perspektiv och öppna för mer kritiska inslag i forskningen. Risken finns att ”relevans” i Offentlig förvaltning innebär att man tar praktikernas perspektiv, vilket inte kan vara forskares uppgift (Catlaw, 2006; Nisar, 2017). Samtidigt som Peter och Pierre (2017) efterfrågar normativ forskning får inte Offentlig förvaltning bli forskning till politikernas och offentliga cheferns förfogande. Istället är det viktigt att ämnet har en egen oberoende bas.

Dessutom kan man ifrågasätta om ateoretiska studier utan abstrakt idéproduktion verkligen är den relevans som praktiker efterlyser. Om praktiker vill ha sådan kunskap eller vill att forskare ska lösa praktikers problem tror jag att forskningen också riskerar att göra sig irrelevant. Då är svaret på praktikers behov snarare konsultation eller expertutredningar. Forskning, för att vara relevant för praktiker, bör alltid bidra med ett teoretiskt eller abstrakt perspektiv på praktikernas verksamhet. Som Catlaw (2008) beskriver det; “if we say practical we should understand that we mean interesting”, han menar att det som faktiskt är användbart för praktiker är det som är *intressant*, alltså de perspektiv forskare kan bidra med som ifrågasätter praktikers förgivettagna tillvaro och antaganden. Och det är svårt att bättre formulera vad Catlaw menar med *intressant*; “It is an idea, instrument, or bit of knowledge that resonates with us and seems to set our desire in motion and seems to reorient or reform our ongoing practical activity” och “whereas being-practical demands solutions, I would say that being-interesting creates possibilities” (Catlaw, 2008: 527). Istället för att fokusera på användbarhet för praktiker alltså en mer gynnsam väg framåt vara att fokusera på vad som är *intressant* för praktiker.

Sammanfattningsvis är kopplingen mellan empiriska studier och teori ett kvalitetstecken för forskningen, oavsett om forsk-

ningspublikationerna är mest riktade mot den akademiska världen eller praktiker. I respektive sammanhang behöver dock betoningen vara på antingen det ena eller det andra. Att publicera forskning som är lika intressant för praktiker, medborgare och den akademiska världen ska förstås vara målsättningen. Detta är en ståndpunkt som förs fram av många forskare, men inte lika ofta tillstår man att detta är en svår uppgift. Därför måste vi inom Offentlig förvaltning (och andra samhällsvetenskapliga ämnen) även ha plats för forskning som har betoning på det ena eller det andra.

Ämnet är inte färdigt. Kritisk teori är en möjlig väg framåt

Genom att beskriva ursprunget för ämnet Offentlig förvaltning, dess internationella sammanhang, diskutera namnet på ämnet, redogöra för några centrala teman samt peka ut två diskussioner som är centrala för ämnet, hoppas jag att jag har fortsatt och kanske återöppnat samtalet om Offentlig förvaltning som akademiskt ämne i Sverige. Ett sådant samtal kan sannolikt aldrig bli ”färdigt” och blir det det, så är det förhållandet en indikation på att ämnet håller på att förlora sin relevans. Likt Wright (2011) studerar Offentlig förvaltnings mångvetenskaplighet, menar jag, för att följa AbouAssi med flera (2019), att det också vore värdefullt för Offentlig förvaltning att studera sin egen relevans, gärna över tiden.

Behov av normativ forskning och bättre koppling mellan empiri och teori (Peters och Pierre, 2017) samt behov av större helhetssyn och bättre inkludering av medborgare (Nisar, 2020; AbouAssi med flera, 2019) inom förvaltningsforskning har lyfts fram. En reflektion jag avslutningsvis vill lyfta är att mer användning av kritisk teori är en lösning som svarar mot båda dessa behov. Trots att den kritiska förvaltningsforskningen är lätt marginaliserad (Frederickson, 2003) finns åtminstone forumet ”Public Administration Theory Network” med sin konferens och tidskrift; ”Administrative Theory and Praxis”. Den kri-

tiska traditionen inom förvaltningsforskning inspireras mycket av Habermas och franska filosofer, men det finns många fler tänkare och perspektiv att använda sig av. Sådana ingångar underlättar helhetssyn och kunskapen som genereras blir säkerligen intressant även om den kanske inte alltid löser de specifika problem som praktiker upplever. Intressanta abstrakta tankegångar kommuniceras kanske bäst på praktikernas, och medborgarnas, huvudsakliga språk, vilket är ett argument för att ämnet Offentlig förvaltning ska fortsätta producera kunskap både på svenska och andra språk. Detta är en nästintill radikal ståndpunkt i dagens akademiska miljöer och incitamentsstrukturer.

Seminarium om Offentlig förvaltning

4 Februari 2020

Seminarium om Offentlig förvaltning

Seminariet öppnades med en föredragning av Lars Karlsson, Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet. Därefter följde kommentarer av Elisabet Sundin, professor emerita i Företagsekonomi, Linköpings universitet och Anders Ivarsson Westerberg, professor i Offentlig förvaltning, Södertörns högskola. Seminariet modererades av Johan Sandén och avslutades med några frågor och reflektioner från publiken. Här följer en utskrift från seminariet. Texten har redigerats något för att öka läsbarheten.

Johan Sandén

Okej, välkomna till dagens seminarium om ämnet Offentlig förvaltning. Jag heter Johan Sandén och jag är doktorand på Förvaltningsakademin. Det här med utbildning, seminarier och forskning inom Offentlig förvaltning är ju grejer som har bedrivits vid Södertörn sen åtminstone 2012, inom Förvaltningsakademin, men förra året så har de här aktiviteterna kommit att få en formell akademisk hemvist också i ämnet Offentlig förvaltning här. Så då tycker vi att det har aktualiserat det här seminariet, att ha ett litet samtal om vad akademiska ämnet Offentlig förvaltning egentligen innebär. För akademiska ämnen kan ju ha olika grunder som gemensamma studieobjekt och sådana saker, eller vara rent praktiskt organisatoriska inriktningar. Och när det kommer till just Offentlig förvaltning kan det vara värt att reflektera över sådant, eftersom det är nytt. Det här seminariet spelas in och kommer läggas ut på våran hemsida så det är därför jag är nogga med att prata i mikrofonen själv så det tas upp ordentligt och sen när det blir publikfrågor och så hoppas jag att ni också pratar i mikrofonen. Och som huvudpersoner idag har

vi med oss Lars Karlsson som är lektor i Offentlig förvaltning på Förvaltningshögskolan i Göteborg och har skrivit den här boken ”Vad är Offentlig förvaltning” som Marja håller upp där, som är ett slags översiktsverk kan man väl säga om ämnet. Lars kommer hålla en inledande presentation omkring fyrtiofem minuter sen har vi två andra experter som ska lämna sina, ge sina kommentarer och då har vi Elisabeth Sundin här professor emerita Linköpings Universitet som skriver just nu om äldre och företagande men har ju skrivit om offentliga sektorns omvandling från olika perspektiv bland annat om genus och så. Sen har vi vår egen professor Anders Ivarsson Westerberg professor i Offentlig förvaltning som kanske mest är känd för sin forskning om administration förstås men nu skriver om bland annat polisreformen. Efter att de har gett sina kommentarer så tänkte vi köra ett litet panelsamtal med våra tre inbjudna talare och även ha lite frågor från er i publiken. Med det lämnar jag över till dig Lars.

Inledande presentation av Lars Karlsson

Lars Karlsson

Tack så mycket Johan och stort tack för att jag får komma hit och att ni bjöd in mig och jätteroligt att vara här. Känns som en ära att få chansen att diskutera och reflektera lite sånt här ur helikopterperspektiv, vilket man sällan gör när man är nedgrävd i den dagliga verksamheten, och det gjorde jag lite när jag skrev den här boken då var det Offentlig förvaltning som redan blev till för några år sedan. Jag kommer inte ens ihåg själv om det var fem år sedan eller om de var flera än så, kanske sex till och med. Åren går så fruktansvärt fort och det är redan en annan person som står här känns det som, än den som skrev boken. Och det gör ju också att jag kommer inte kommer prata direkt ur boken, men delvis. Den är ett översiktsverk, ganska kort introduktion till ämnet då. Men jag ska också göra lite problematiseringar och möjliga diskussionspunkter då kring ämnet ni ska ju få ha en diskussion är det ju tänkt också. Och jag själv är, nu kommer jag inte ihåg vad han sa, men jag är statsvetare ursprungligen. Dis-

puterade i Göteborg också då, och sen då sen 2006 så är jag lektor vid granninstitutionen Förvaltningshögskolan. Den här historien är en del av historien och problematiseringen av ämnet också genom att det handlar en hel del om identitet och gränser och så vidare som jag kan komma tillbaka till.

Sedan: någon typ av tanke med upplägg; nu pratar jag endast lite om, (jag gjorde om den här presentationen på tåget hit för att jag gjorde färdigt de här punkterna) iallafall lite kort bakgrund ändå. Och ändå lite kort om hur det ser ut på Förvaltningshögskolan där jag är verksam, det som då har varit enda stället, med nu då Södertörn, där ämnet haft en hemvist och vi har ju också en forskarutbildning för doktorer i Offentlig förvaltning. Sen någonting kort också, det är ett diskussionsämne givetvis, hur ser en utbildning ut i ämnet Offentlig förvaltning? Och bör se ut? Har ändrats kanske? Och lite kort, jag ska inte fördjupa mig i det, men lite kort om historien och lite kort om förvaltnings-traditioner och vi berör åtminstone normativa kritiska sidan av det och sen då de här som jag tänker är diskussionsvänliga och ja liksom mer ska ge frågor än svar, men ämnets utmaningar har jag kallat det, eller problem eller vad det står inför och det finns lite olika uppfattningar om vad detta kan vara:

Bild 1. Upplägg

- Kort bakgrund till boken
- Ämnet på Förvaltningshögskolan
- Utbildning i ämnet
- Historia
- Förvaltningstraditioner
- En normativ/kritisk sida
- Utmaningar

Och om vi börjar då mycket kort om tillkomsten av ämnet på Förvaltningshögskolan och dess namn så börjar det då vid någon tid som socialinstitutet och så ser vi här olika steg.

Bild 2. Förvaltningshögskolans historik

- Socialinstitutet 1944
- Socialhögskolan 1964
- Införlivades i Göteborgs universitet 1977
- Delades i Institutionen för socialt arbete och Institutionen för förvaltningsutbildning 1983
- Bytte namn till Förvaltningshögskolan 1986

Ett viktigt steg då 1983 som delar institutionen i två delar för byråkrater och tjänstemän, en för de som direkt möter medborgare i form av socialsekreterare för socialt arbete, och en annan för dom som då mer sitter inlåsta på kontor den typen av byråkrater som blev institutionen för förvaltningsutbildning som då senare bytte namn till Förvaltningshögskolan. Och så kommer jag tyvärr inte ihåg exakt år men lite strax därefter som får institutionen examinationsrättigheter för doktorer, och har jag inte ett exakt antal heller med det är ett trettiotal examinerade doktorer i Offentlig förvaltning numera då. En livaktig forskarutbildning och tio-femton doktorander då som är aktiva nu inom ämnet Offentlig förvaltning.

Jag brukar gärna prata om detta, jag pratar om min bok på introduktionen till Offentlig förvaltning på våra grundkurser och betonar det här lite speciella ämnet (vi kan komma tillbaka till dess karaktäristika som akademiskt ämne). Det är då mångvetenskapligt trycks ju alltid på att det lånar in begrepp och teorier från angränsande ämnen eller andra ämnen som inte minst mitt eget gamla Statsvetenskap, Företagsekonomi, Juridik, Nationalekonomi kanske företrädesvis. Och det andra som då utmärker ämnet är att det ska vara eller är nära praktiken. Det är ingen direkt yrkesutbildning vi har men vi har både forskning och utbildningsmässigt ligger nära praktiker är det då tänkt med ämnet, det utmärker inte minst gentemot statsvetarna givetvis. Jag frågar också studenterna om de vet vad ämnet är från början innan de börjar läsa sånt, ämnet har en sådan här aura av att vara väldigt okänt och själva namnet ligger ju lite i fatet också. Jag vet

inte men alltså att vara statsvetare kan man ju vara, man behöver inte vara sociolog, man kan vara psykolog och ekonom men att vara offentlig förvaltare låter ju knepigt rent av. Som nån sa som fick frågan på en fest ” – Läser du Offentlig förvaltning, alltså du sysslar med fastigheter då?” Alltså det blir ju det är inget riktigt lyckat namn ur marknadsföringssynpunkt så. Hos oss så är vi då som sagt företrädare för de här olika deldisciplinerna om man kallar dem så jag själv är statsvetare, några stycken till inom företagsekonomer, några ganska få nu mera nationalekonomer, någon jurist, en sociolog, vi har haft en socialantropolog också då och det här har varierat med olika personer det varierar över tid vad man har sin identitet då och jag ska säga vi har också numera offentlig förvaltare som är doktorer i Offentlig förvaltning.

Vi ställdes inför det här i och med att det har varit en process från att det mer adjunktttyngda, den mer renodlade yrkesutbildningen vid Socialhögskolan, bli en akademisk institution med ämnet Offentlig förvaltning. Att då konstituera ämnet också det har ju varit en process då, som en kort bakgrund. Och den här boken då,¹ det var våran prefekt som tyckte att det fanns andra introduktioner, till idé- och lärdomshistoria, i sociologi och annat, som gav idén att vi borde också ha en sådan här i Offentlig förvaltning också. Och det är det som ligger bakom den här boken. Och så som vi har gjort hos oss, från början var det ju, när jag började innan Bologna processen, så hade vi ett ekonomspår och ett politikspår och nu har vi tre inriktningar som man kallar det som studenterna kan välja sista terminen på kandidatprogrammet och sen också på mastersprogrammet kan dem välja en av de här inriktningarna; ledning/styrning kan man kalla management om man så vill, policyanalys som man kan kalla vårt gamla politikspåret om man så vill kalla det så, och så förvaltningsekonomi. Vi förser ju kommunsverige med kommunekonomer, alltså sån räkne-ekonomi. Också vi har en gammal tradition sen Henry Bäck kan man säga en forskning kring lokal regional demokrati och förvaltning som David Karlsson bär upp

¹ Karlsson (2013) Vad är Offentlig förvaltning?

numera till stor del. Sen ett mindre inslag kan man säga, florerar väl lite i utkanten, men normativa kritiska perspektiv på Offentlig förvaltning också, men absolut inte lika tunga som de andra kan man säga.

Sen har det varit en process det här, för att det här med identitet är starkt. Det är starkt hur man liksom ser sin forskningsidentitet och vilka konferenser och vilka tidskrifter man läser och så vidare och hur kan man ur detta, när forskare som är etablerade inom ett ämne, alltså skapa... Hur skapar man en gemensam identitet i ämnet Offentlig förvaltning? När jag började var det extremt uppdelat 2006 där det var helt separata seminarier och olika professorer som hade sina doktorander runt sig och så vidare och sen dess så har det varit en process mot mer integration och mer diskussion om ämnet Offentlig förvaltning och då också kurser som då explicit är tvärande som då inte ska vara knutna till någon av deldisciplinerna. Vi har granskning, vi har liksom granskningskurser, vi har ett stort forskningsämne hos oss också (som då liksom ska samla forskare från de olika deldisciplinerna) och också hållbarhet. Det här är ingen enkel resa det är ingen enkel fråga, vi kommer komma tillbaka till det här med identiteter. Vi pratade om det innan här också att så länge vädret är bra så att säga så skulle det vara lätt att prata ett festtal om att vi har gemensam identitet och Offentlig förvaltning och så vidare men när det kommer till mer skarpa lägen som handlar om resurser, vilka kurser vi ska ha, vilka doktorander som ska antas då kan vi då finns det någon risk och det händer också, då blommar det här upp igen, det här att nu har nog minsann ni statsvetare fått en kurs där och doktorand där, nu är det dags för oss företagsekonomer. Alltså då tar identiteter som kan ligga det känner man igen från internationell politik också, kan ligga som dolda och ner frysta men så kommer det upp i konfliktsituationer igen som kan vara ett problem då även om processen går åt ett visst håll så ligger det kvar latent där.

Annars så, en utveckling... som pyrt bara under min tid: man kan diskutera hur en utbildning i Offentlig förvaltning ska se ut. Det hänger ihop med en utbildningstendens som jag kommer

tillbaka till sen också, en problematisering och ett möjligt problem med ämnet idag då, det är ju det här undervisning *i* eller *om* Offentlig förvaltning. Alltså ska man utbilda rent praktiskt hur man utövar offentlig förvaltning, hur man gör en utvärdering och kalkyl och så vidare eller då teoretisera kring hur andra gör och så att säga förklaringsmodeller till varför teorierna ser ut som de gör? Det är helt klart att det varit en utveckling mot det senare med akademiseringen och det är mindre av det här hur man gör praktisk offentlig förvaltning och mer ett akademiskt förhållningssätt nu, och det finns för och nackdelar med det. Vi kommer tillbaka till det.

Och sen är det här problemet med namnet då på svenska. Vi har tryckt på från våran sida att ”Offentlig förvaltning”, trots konnotationer med fastigheter, att det är ett bra namn då. Och sen finns det då internationellt, och som jag är uppfödd i då, för mig var Public Administration var liksom namnet med den här sidan som drar då mer till Statsvetenskap och så vidare och Public Management var liksom det här delämnet som mer drar till organisation och management och Företagsekonomi, och man kan ju också diskutera förhållningssättet till det. Man kan se det som att Public Administration mer har en europeisk historia där förvaltningen också har en politisk roll, det vore inte självklart att dra en gräns mellan politik och förvaltning. Public management har en mer anglosaxisk och amerikansk bakgrund där det är en stark dikotomi mellan politik och management eller förvaltning då. Den här artikeln av Pollitt² rekommenderar jag att läsa. En utmärkt introduktion, bättre än min, till ämnet (kom dessutom strax efter). Han gör den här indelningen då:

² Lars refererar här till Politt (2017).

Bild 3. Public Administration och Public Management (även på s.13)

Public Administration (PA)	Public Management (PM)
Gammaldags, traditionell, introvert	Modern, utåtblickande
Statiska hierarkier och förfaranden	Dynamiskt ledarskap, innovation
Följande regler, efterlevnad och ansvarsskyldighet	Hantera resurser, effektivitet och prestanda
Fokusera på regeringens maskiner	Styrning av flera intressenter

Och jag själv har sett att många driver tesen eller argumentet eller vad man ska säga, Pollitt och andra också; att den här är indelningen är överspelad. Det är en falsk dikotomi. Det har alltid funnits management och 'governance' och det finns egentligen idag ingen skillnad vad gäller teorier, metoder, tidskrifter, konferenser. De som tidigare skulle klassificerat sig som public administration-forskare skickar idag in tidskriftsartiklar till tidskrifter som har management i titeln och så vidare. Det här är helt enkelt en överspelad dikotomi och han väljer, och flera andra vad jag har noterat, att kalla ämnet Public management i den boken,³ och då försvinner Public administration iså fall som namn på ämnet. Det var begreppsligt då.

Och så lite kort om historia också bara eftersom ämnen ofta vill ha en lång historia. Jag menar statsvetare i Göteborg menar på att dels var det 50-talets valforskning men också ända till 2000 år tillbaka till Platon där börjar statsvetarnas stolta historia och så vidare. Offentlig förvaltning kan inte vara sämre man kan ju gå tillbaka till som en del gör man gräver i historien till Kina för över 2000 år sedan och Shen Pu-hai som också var filosof och han var regional ledare i nordöstra Kina som då hade inflytande också på andra delar av Asien i den här skriften, och det sägs även medeltida Europa; hur man får styra och hur man ska förvalta. Embryot liksom... så det här ska också illustrera att var man börjar historien, när ett ämne börjar, det är inte slumpartat

³ Här refererar Lars till Pollitt (2016).

för det är det inte, men åtminstone ett val man gör. Man kan också börja, vilket många gör, när den moderna nationalstaten föds då hamnar vi i Preussen Tyskland. Hohenzollerns, Fredrik där som skapade, som fortfarande hävdas att tyskarna har nytta av, den här väldigt välfungerande okorrumpa förvaltningen med utbildade kompetenta tjänstemän.⁴ Som då skulle styra med ett allmänt intresse och det var ju Hohenzollerns intresse men det var ju motsatt till de lokala härskarna i alla fall. Och då föddes också det här som anses vara tidig föregångare till ämnet Offentlig förvaltning, kameralism, som fanns då på universiteten i det vi kallar Tyskland idag. Det här har jag skrivit på tåget så man ser inte så mycket fel men ”meriokrati”... det var ju ett lämpligt ord att stava fel på, meritokrati, haha. Vetenskap, feodal lag och standarder i princip, som Pollitt sen har kallat en tidig Public Management-utbildning i ekonomi och Statsvetenskap och Offentlig förvaltning här när det fanns tidiga embryon till vetenskapliga studier och utbildning i Offentlig förvaltning.

Bara som en parentes här i den här korta historieskrivningen då; det här ger upphov till, och det kommer tillbaka sen också, det här att det finns olika förvaltningstraditioner både inom ämnet, men också naturligtvis olika länder och geografiska områden organiserar sin förvaltning olika. Och det finns en väldigt stor skillnad mot en anglosaxisk tradition inte minst USA med sin “stateless society”, att staten spelar en liten roll och det är lättare för dem att säga att Offentlig förvaltning det har inget med politik att göra det är Public management.

Det står mot den kontinentaleuropeiska med Staat, den viktigare rollen som staten har spelat och förvaltningen har haft en mycket mer prestigefylld roll som politisk sådan, som det fortfarande hävdas om tyska tjänstemän i EU sammanhang, att man kunde märka skillnad på vad det var att vara tysk tjänsteman jämfört med att vara brittisk, och det här med att tjäna staten och statens intressen i kontinentaleuropeiska tradition att fortfarande en så stark skillnad gentemot den här anglosaxiska då.

⁴ Se Swensson (1936) för utförligare beskrivningar av Preussens förvaltning.

Och där har visats då när reformer sen genomförs, new public management och så vidare att det är mycket lättare i vissa länder än andra länder. Tyskland har varit på många sätt eftersläntrare när det gäller detta då tack vare sin annorlunda förvaltnings-tradition. Men sedan börjar historien då, eftersom många tycker man kan börja historien med att Amerikanerna tar över takt-pinnen, genom en betoning på vetenskapliga studier på Offentlig förvaltning, "scientific management", och den tidens oerhört starka uppdelning mellan politik och management, lånade management från den privata sidan och skapade en effektiv förvaltning också då, den offentliga. Och här på något sätt startade det moderna vetenskapliga studiet av politik av Offentlig förvaltning helt enkelt. Sen kan man då också möjligen om man vill börja med det här allra senaste startpunkten för vad vi ser idag av Offentlig förvaltning, då hamnar vi ju i USA:s 70-tal och Storbritannien, nya Zeeland, 80-talet som "New public management" och "reinventing government" och allt sådant som kommer nu, som vi lever med idag så att det här är fyra möjliga startpunkter om man nu vill starta om historien eller se det som att det är lite senare det här...

Och sen då som sagt, vid sidan av den här historien framåt så kan vi se, som växer fram ur 70-talet också, en kritik, kritiska rörelser växer ju fram här och kritisk policyanalys genom Frank Fischer och andra både mot den positivistiska slagsidan i samhällsvetenskapen och den odemokratiska som man menar finns i den här teknokratiska offentliga förvaltningen då. Och organisationen "Public administration theory network"⁵ som jag själv är engagerad i delvis, som har sin första konferens i Sverige någon-sin i år i Malmö⁶ om man är intresserad (det är försent att anmäla sig men jag kommer åka dit, men i alla fall...). Det här är ett mer reflekterande förhållningssätt, säger man själv i alla fall, i förhållande till Offentlig förvaltning och tar teoretiska, normativa och kritiska perspektiv på det man då kallar "mainstream

⁵ Se <https://patheory.net/>

⁶ Konferensen ställdes in på grund av pandemi-situationen i samband med corona-viruset.

Offentlig förvaltning” som påstått neutralt men i själva verket vilat på värden och så vidare och därmed kritiserat tanken på en neutral Offentlig förvaltning. Förde en ganska tynande tillvaro som ofta gör den här typen av verksamheter, haha, åtminstone i utkanten men har fått lite mer liv igen kan man väl säga men ligger där vid sidan av som puttrar kan man säga.

Och sedan är frågan då när vi närmar oss idag; ”hur ser det ut då?” Och det påstås iallafall i litteraturen att de här skilda förvaltningstraditionerna har börjat spela ut sin roll då eller rentav spelat ut sin roll nu. Det finns för första gången ett enhetligt ämne globalt, man pratar om samma saker och samma problem och samma begrepp och teorier och så vidare globalt. Nu är vi inte fastlåsta i en kontinental kanske en skandinavisk tradition och en amerikansk och en brittisk och så vidare då. Det är olika författare som säger att som påstår detta i lite olika tappningar då att det är vissa begrepp som eller problem som legalitet, legitimitet, effektivitet det är gemensamt för alla idag liksom spelar ingen roll varifrån man kommer och man kan inte prata om ämnet Offentlig förvaltning utan det handlar om ”public/private”, ”policy/administration” och ”state/society” de här dikotomierna eller de här begreppen, och själva relationen mellan byråkrati och demokratin det är liksom ständigt återkommande över hela världen och över alla tider egentligen. Ett problem som ämnet har, det är som en kärna, själva relationen mellan förvaltningstjänstemän och medborgare och tanken på tjänstemäns makt också i relation till demokratin, forskningsdeltagande och lagen och det här är liksom eviga problem som på något sätt då utgör kärnan i det här numera globaliserade ämnet då, skulle hävda vissa iallafall. Och på många sätt kan man väl säga att ämnet mår bra om man ska göra en sådan, det här är ju ändå en ljus sida. Ämnet har nått fram till nån slags global enighet om vad ämnet är och vi kan prata med varandra globalt om Offentlig förvaltning också att det då är bra.

Men åtminstone i den amerikanska kontexten så finns det ju en sen många decennier en pågående diskussion om ämnets kris, det gör det nog i fler ämnen också men det har varit väldigt

påtagligt med den här återkommande diskussionen om krisen i Offentlig förvaltning. Raadschelders som är framstående i den här diskussionen och inom ämnet pekar på att dels finns en akademisk kris alltså det offentliga har haft en kris alltså det här som vad det är att vara offentlig verksamhet, offentlig tjänsteman om man då jämför med privat, att i vår mixade förvaltning går inte längre att skilja mellan privat och offentligt och så vidare. Sen också när det gäller det här mångvetenskapliga fältet som Offentlig förvaltning är; har vi någon enighet om hur vi skaffar oss kunskap och forskar i ämnet och är det ens vetenskapligt i grunden? De här frågorna handlar om positivism kontra mer tolkande och så vidare att det finns ingen kärna där och det pekar mot att det skulle vara någon slags existentiell kris. Och det här med offentlighet att det liksom tappat sin moraliska auktoritet och ämnet, är det bara subdisciplin till andra ämnen? Statsvetenskap är en klassisk sån gränslinje, ämnet kommer i en amerikansk kontext ofta ur Statsvetenskap, det knoppades av från statsvetenskapliga institutioner, men naturligtvis till olika företagsekonomiska... ”Business schools” också. Och ämnet har också en närliggande relation till juridik i viss utsträckning.

Sedan det här med status också, många anser att det håller en mycket lägre status med Offentlig förvaltning jämfört med då finare discipliner som Statsvetenskap då, att det här liksom ett mer önskat barn det här, och egentligen så står det inte på egna ben utan det är liksom en lägre variant av Statsvetenskap liksom. Den diskussionen har också förts i Göteborg kring det om det egentligen borde vara en egen institution eller inte eftersom statsvetarna talar om att de sysslar med offentlig förvaltning varför finns det då en egen institution för det också? Och saknas en teoretisk kärna? Offentlig förvaltning bara lånar in från andra discipliner – otydliga gränser, därmed också och lägre status och är det ens en vetenskap? En möjlig sak man kan diskutera också om dess lägre status och identitet som ämne och här i Sverige lite speciellt då eftersom det bara varit ett ställe det funnits som ett eget ämne sådär.

Sedan har Pollitt (2016, 2017) själv pekat på att det här är en annan sån allvarlig utmaning eller problem för ämnet det här att, som det är med flera ämnen också, ”Loosing the big picture, and influence too”, på något sätt att ämnet håller på att förlora i relevans. Ämnet Offentlig förvaltning håller på att göra sig irrelevant och det här ser vi i flera olika samhällsvetenskapliga ämnen också att de stora perspektiven, de historiska studierna ofta om konkreta policyområden sjukvård och så vidare, har ersatts mera av vändande och vridande på abstrakta begrepp, koncept, modeller, tekniker och så vidare. Forskningen ser annorlunda ut. Alltså mindre fokus på innehållsliga aspekter och mer av sådana här mer abstrakta begrepp och liknande och många uttrycker då att vi får veta mer och mer om mindre och mindre. Det finns en snuttifiering att det blir allt mer detaljerade studier men allt mindre av synteser och dra stora slutsatser om vad vi faktiskt vet och befinner oss och antalet tidskrifter exploderar och vi blir allt mer specialiserade och så vidare. Sen också att privata aktörer, managementkonsulter, konkurrerar med akademiska policy analytiker, offentliga utredningar och också det här att det som skrivs, jättetydligt också hos oss på Förvaltningshögskolan, det skrivs mycket mycket mindre av de här svenskspråkiga rapporterna och så vidare och statusen för det har därmed sjunkit också och statusen har då ökat istället för vetenskapliga artiklar engelskspråkiga och oftast då på mindre substantiella politikområden och båda de sakerna pekar på att det finns en risk att ämnet blir mindre relevant för praktikerna. Det som en gång i tiden var en viktig del blir mer akademiskt, och det som Pollitt också pekar på, som är uppenbart för alla som är verksamma här, är styrningen av forskningen. Det är alltså en viktig del av det, vad man belönas för både som institution, universitet och egentligen forskare att det är ett antal artiklar. Och som det är med annan typ av sån här granskning, det finns massor forskning på det, man externaliserar motiven, alltså man gör det man gör för att få extern belöning snarare än för den inre drivkraften och nyfikenheten och den risken finns ju i alla fall uppenbart inom forskningen. Och som de sa på en konferens för inte så

länge sen det är viktigare nu var man publiceras än vad man säljer alltså den externa boken eller pinnen är viktigare än att man har någonting att säga. Och det är också en säker väg till irrelevans skulle man väl kunna säga om man inte längre bryr sig om vad som sägs. Sen kan man ju se om man så vill lite att allt det här handlar ju om ökad distansering från praktiken och att då som arbetet pekar på i praktiken, det ser man på universiteten också att det är en ökad överbyggnad förhållande till kärnverksamheten forskning och undervisning så överbyggnaden har ökat kraftigt senare tid också allt mer av administrationsarbete och hållbarhetsplaner och så vidare.

Sen kan man diskutera hur vi inom ämnet vi som är verk-samma i Offentlig förvaltning förhåller oss till det här också, som Pollitt och andra pekar på, och jag själv också, att ämnet borde vara mer relevant idag! Utvecklingen pekar ju på att vi står inför som en mänsklig art inför så enormt stora utmaningar:

Bild 4. Samtida utmaningar

- Klimatfrågan
- Omställningen till ett hållbart samhälle
- Migration
- Epidemier/pandemier
- Militära konflikter
- Ökad ojämlikhet

Någon nämnde att jag borde haft med digitalisering också och AI naturligtvis, men allt det här kräver ju mer av Offentlig förvaltning, åtminstone bättre kunskap för att det är samhället som ska lösa eller möta de här olika typerna av utmaningarna.

Och en annan sådan problematisering är Lundqvists⁷ fortsatta relevans.

⁷ Lars refererar till Lennart Lundqvists arbeten om tjänstemannaetik och kanske framförallt "Tystnadens förvaltning" (2001).

Bild 5. Etikens återkomst?

- Allt fler korruptionsskandaler?
- Tystnadens förvaltning?
- Anti-demokratiska rörelser/ledare, klimathot mm
- Tjänstemannen som aktivist, följsamt redskap eller ämbetsman?
- Lundqvists fortsatta relevans?
- Fukuyamas argument/tes om allmänintresse och opartiskhet?

Vi har nämligen en kurs om tjänstemän, jätteintressant hur praktiker fortfarande... Någon borde skriva Lundqvist version två för att etik är ju liksom jätteviktigt fortfarande men tycks ha försvunnit under ett tag med som jag sa med New Public Management, med tanke på att marknaden löser allt så behöver man inte etik. Alltså marknaden löser det och det tar fram etikdiskussionen för, att marknaden löser alla sådana här problem, så visar det sig att så är det ju inte alls. Det har ju blommat upp, även om det är svårsmåttbart, men som man i medierna har kunnat se på statlig nivå har det varit fler korruptionsskandaler och det är även när man pratar med tjänstemän i offentlig verksamhet som de då pekar på att det är mycket tystare. Folk vågar inte säga något längre.

Sen har vi andra saker som naturligtvis kommer. Åtminstone rör allt mer demokratiska hot olika typer av politiska rörelser och hur förhåller man sig som tjänsteman till det, och klimathot också och så vidare. Den här diskussionen som Lundqvist väckte redan på sin tid, återupprätta ämbetsmannen som vågar slå larm och ses som demokratins väktare kontra det här som andra hävdar att tjänstemännen är mer egna aktivister, driver egna politiska agendor idag. Andra ytterligare säger då att det snarare är så att lydnaden har ökat man är tystare men mer följsam idag snarare då.

Och sen den här, jag tycker den är intressant men det kanske ingen annan gör, Fukuyamas tes, hans stora verk (om man har läst andra delen, jag läste bara första delen) om offentliga förvaltningens hela historia egentligen. Om den oerhörda vikten av,

som han säger där, av det här med opartiskhet och att tjänstemän vägleds av en idé om ett allmänintresse. Och sen det har ju varit en diskussion inom ämnet; finns något sådant allmänintresse? Följer det inte bara maktordningar och så vidare? Han driver ju det argumentet hur viktigt det var att behandla människor opartiskt att man vägleds, att det fanns något sådant. Detta gjorde ju då Fukuyama i stor utsträckning i Skandinavien, norra Tyskland och delar av Storbritannien också. Det har ju varit väldigt framgångsrikt och lyckosamt för vårans förvaltning och också för demokratin och var det har tagit vägen då? Det Lundqvist har drivit lite eller driver en hel del i sina skrifter om vikten av det han kallar offentligt etos. Att det finns någon som skiljer ut ämbetsmannen som han kallar det gentemot att vara en vanlig tjänsteman som lika gärna kunde ha varit i en privat verksamhet och hur det ser det ut idag då. Så där tror jag, om man får peka på nåt framåt; politikens återkomst och inte minst tystnadens förvaltning och vad det är att vara tjänsteman och vilken roll man då har i demokratin.

Så om jag ska avsluta med någon slags summering av detta så är det på många sätt ändå ett plus att det är ett välmående ämne på många sätt och går mer mot att vara ett mer enhetligt globalt ämne.

Bild 6. Summering, den positiva, optimistiska synen

- Ett enhetligt globalt ämne?
- Mer och bättre forskning och forskare?
- En ökad professionalisering?
- Allt mer relevant?

Vi kan se även hos oss att det är en ökad mängd forskare oftast väldigt drivna, duktiga, professionella, får ur sig mer publikationer ökar antalet publikationer, helt klart en ökad professionalisering inom ämnet. Det har hänt jättemycket på den tiden jag har varit på Förvaltningshögskolan bara. Väldigt mycket pilar uppåt och om man då lyfter in det här med var samhället står, så

att säga vad vi står framför, så skulle det nog krävas mycket mer studier i Offentlig förvaltning och mer välutbildade offentliga förvaltare som får möta de här utmaningarna vi står inför.

Minustecknet är mer problematisering eller hot och något som då ligger kvar hos ämnet.

Bild 7. Summering den pessimistiska synen

- Otydlig identitet?
- Ökad distans till praktiken?
- Allt mer irrelevant?

Har ämnet en egen identitet eller kommer det slukas upp av något annat igen? Statsvetenskap eller ”business schools” och att det då har svagt existensberättigande som ämne, det är en gammal diskussion men det handlar nu mer om tendensen att det har en ökad distans till praktiken och att det därmed också ur det perspektivet också blir mer irrelevant. Praktikerna läser inte det vi skriver och pratar om och forskar kring är för långt ifrån det de är intresserade för deras verksamhet. Och om det skulle vara så, vad kan man göra då eftersom det är ganska starka incitamentskrafter som drar åt ett annat håll? Där är möjliga saker att diskutera. Så tänker jag kring ämnet och där tackar jag för mig.

Kommentarer och paneldiskussion

Johan Sandén

Tack så mycket Lars, många intressanta aspekter som bollades upp och då skulle jag vilja bjuda upp Elisabeth och Anders att gå fram till mikrofonen då. Så får vi höra era kommentarer om det här som har sagts, så varsågod Elisabeth att börja.

Elisabeth Sundin

Ja tack det var jättestressant och jag har läst din bok också för att förbereda mig. Jag ska säga någonting om mig först för att

förklara varför jag är här tror jag, jag är företagsekonom och ert ämne och Företagsekonomi liknar ju varandra på väldigt många sätt, till exempel det här undervisningsuppdraget som mer och mer fjärrar sig från forskningen, eller tvärtom forskningen i ämnet fjärrar sig från undervisningsuppdraget, och att vi har ett stort undervisningsuppdrag och att det studenterna gillar att lära sig är det här hur man ska göra hur ska man redovisa. Att undervisa i redovisning är oerhört tacksamt för då tycker de att de verkligen har lärt sig någonting och de har de ju också medan om man ska undervisa i det som det forskas om så tycker de ju att man inte har lärt sig något alls och att den här diskrepansen mellan undervisningen och forskningen, som jag vet inte om det är ett problem för någon annan än oss själva men det är det i alla fall. Och likadant att man ses på med en viss tveksamhet från andra ämnen. Vi har ju lite olika fiender så att säga, men att man ser det som att ”ni är inte så vetenskapliga som vi” och det också i det här med namnfrågan när man heter Företagsekonomi kan man tro att man håller på med företag och det gör ju många men inte alls alla en del håller ju på med förvaltningar exempel. Och jag tror att för en allmänhet så är förvaltningsekonomi då tror man att man ja vad tror man egentligen, att man håller på med statsförvaltningen kanske men många håller ju på med kommuner och andra typer av organisationer så vi har ibland diskuterat att vi skulle kalla oss organisationsekonomi istället men de som ville lära sig redovisning kanske inte skulle komma då. Ja men sen det här du tar upp med distanseringen och så och hur var forskningen tar vägen det är ju ett generellt problem för hela alla samhällsvetenskaperna och som jag tycker också borde intressera politiken väldigt starkt och att de inte gör det tror jag är att vi inte talar om det för dem riktigt... för att det vore ju inte... jag tror att de skulle bli förfärade ibland...

Ja jag ska säga en sak till om mig eller två, en är att nu när jag är mer ute så är jag fritidspolitiker och det är jätteintressant ja jag har hållit på med det här i forskningen länge och nu är jag suppleant i äldrenämnden i Linköpings kommun och lär mig så himla mycket och blir så impad av mina politikerkollegor i alla

partier och av tjänstemännen och vad vi ändå vad det ändå görs i offentliga namn det har varit väldigt insiktsfullt gett mig stora insikter.

Jo, att jag är här tror jag är för att förra året utvärderade Göteborgs Universitet all sin forskning och jag blev då ombedd att leda den delen som skulle utvärdera forskningen på Förvaltningshögskolan och jag tyckte att det skulle bli jätteroligt och jag hade med mig som utvärderingskollega en jättekänd en världskänd norsk statsvetare och en åtminstone skandinavisk känd finsk forskare och då visade det sig att åtminstone en av våra kollegor tyckte att Förvaltningshögskolan skulle läggas ner och skulle gå upp i statsvetenskapen och det var en riktig chock för mig jag var helt oförberedd så alla de här liksom små konflikt-ungarna som du nämnde blommade upp i full blom och det var väldigt intressant för de här akademiska striderna tar ju inte fram våra vackraste sidor tror jag utan de blir det motsatta alltså och då kom upp den här frågan precis vem är vi till för, vad gör vi, på vilket sätt ska den kunskap man tar fram ges tillbaka till skattebetalarna och jag har här en stark åsikt. Jag förstår att den inte delas av alla, jag tycker att om jag gör forskning på kommunerna så måste kommunens åtminstone kommunens politiker lätt kunna läsa det. Alltså den här svenska-engelska diskussionen och det är också konstigt tycker jag att internationaliseringen har kommit att betyda engelska men inte tyska eller inte ens tyska eller franska utan det är bara engelska och jag tror att man kan inte göra sig fri från de empiriska grunderna så jag tror att det leder oss åt ett visst håll som vi måste vara medvetna om men den frågan kom ju upp till exempel och likadant det här som du säger hur ska man skriva vem tar de här stora greppen och förklarar hur ser den ut vad är det som händer i det svenska samhället i de svenska kommunerna? Om inte det inte är eran uppgift att göra det, ja...?

Alltså normativiteten kan ju gälla många olika synpunkter men när det gäller redovisning, det är ju så bra där, kan man säga hur det ska vara är det debet så är det och sätter man kredit

så är det fel. Finns det verkligen inget sådant när det gäller Offentlig förvaltning alltså var ligger det normativa?

Sen tänkte jag, jag fick ju lite frågor som Johan skickade med mig hit att fundera på, och då jag tyckte att de var bra. Den ena var först; behövs ämnet? Och jag tycker att det känns oerhört centralt ett sådant här ämne som Offentlig förvaltning finns och är en del av högre utbildning och forskning för att det finns en oerhörd okunnighet både inom akademien och på andra ställen vad är det som är offentligt i det offentliga och där skulle jag vilja att ni gjorde mer jag tycker att det är en kärnfråga vad är offentligt i det offentliga vilket är det offentligas dimensioner och vad är det som vi inte ska ändra och vad är det som vi kan ändra alltså det som är offentligt ser vi ju framför våra ögon om man är i min ålder har man sett det förändras över tiden men vad är det och vad bör det vara och vi har ju sett massor av sådana här förändringar förskjutningar till EU-nivån, förskjutningar mellan, det är numera inte landsting utan regioner, vad innebär det här? Det växer fram Offentlig-privata samarbeten, alltså det är många sådana här olika kan man säga konstellationer av organisationer som bör analyseras av er då av någon som har synpunkter på det offentliga ordentligt. Och det problematiseras då när jag var i Göteborg också med samarbetet med praktiker. Det är ju en jättestyrka att ha ett samarbete med praktiker och att praktiker i Linköpings kommun kan användas som exempel på globala företeelser lika väl som praktiker i New York! Alltså det är det här och att jag ser ingen som helst risk i det själv utan bara en styrka och hur verkligheten förändras på den nivån, alltså det är ju det som är samhället det som sker de som de aggregerade trenderna är en summering av vad som händer på alla möjliga ställen så det skulle jag vilja säga också då, och att ni hjälpte till att se vad är det som ändras i det offentligas fundament.

Behövs det andra metoder? nej jag tror inte det jag tror att man ska hålla fast vid de goda vetenskapliga metoderna, och likadant att om något så skulle det in mer undervisning om det offentliga i andra ämnen. Hur man ska lösa det organisatoriskt det har jag ingen som helst uppfattning om, ja så att jag tror att

jag stoppar där... alltså är och bör de normativa inslagen, bevara det svenska, se alla nya organisatoriska sammanhang som växer fram alltså med som i en kommun som Linköping och många andra där man har fått in det här med privata utförare och vem styr, vem har ansvaret? Det var det offentligas ansvar men glider runt, det måste man ta tag i och det måste vara er uppgift att ta tag i det tror jag, jag så kommer jag säkert på något mer men jag får återkomma.

Johan Sandén

Tack så mycket Elisabeth nu tror jag att vi lämnar ordet till Anders först och sen får du svara på kommentarerna sen då.

Anders Ivarsson Westerberg

Ja jo, Johan jag tror inte att det här kommer bli ett dynamiskt kul samtal det här för att jag tror att vi håller med varandra, du skulle byggt in någon motsättning här. Jag kommer säkert upp-repa det som är tidigare sagt här då. Men varför behövs ämnet var en fråga som vi fick med oss här då och ja det är ju så enkelt som att slå upp en dagstidning och läs vad som står där alltså det är ju en massa sådana här dagsaktuella ämnen som på något sätt har en gemensam nämnare och det är ju den offentliga förvaltningen alltså krisen inom sjukvården, klimatfrågan, trygghets- och brottdiskussionen jag menar allt det här har att göra med hur man organiserar, samordnar, styr den offentliga verksamheten, skolan ja man kan ju rada upp de här områdena som diskuteras så att det är relevant att det behövs tycker jag det är ställt utom allt tvivel på något sätt.

Sen tycker jag då att det finns inget annat ämne som riktigt har den offentliga förvaltningen i fokus i alla fall empiriskt så därför behövs ju det här ämnet. Det finns naturligtvis som en deldisciplin inom statsvetenskapen men det är ju som pekats på här det är ju inte riktigt fint att studera Offentlig förvaltning utan det är ju andra saker som är mycket finare det är ju identiteter och makt och demokrati och sådana här saker som väldigt lätt blir abstrakt medan Offentlig förvaltning ganska snabbt blir

väldigt konkret. Så att ja det jag skulle väl säga att det är väldigt styvmoderligt behandlat i statsvetenskap det är liksom en del-disciplin som har en lägre rang då. Och likadant inom företags-ekonomi så är det deldisciplinen organisationsforskning eller organisationsteori som har haft studiet av Offentlig förvaltning då som är en av fyra deldiscipliner i klassiska företagsekonomin så där ett det ju inte heller något framträdande så jag tycker absolut att det finns en roll här för Offentlig förvaltning i och med det att man tar liksom det empiriska fokuset på just förvaltningsfrågorna sen kan man ju hävda den här normativa aspekten såklart också att det här är ju så viktigt alltså ur ett samhällsperspektiv så det är självklart måste det här studeras, be-forskas kritiskt granskas på olika sätt och därför behövs det här ämnet. Oftast är det så att vi som forskar inom det här området har ju ja på något sätt något sådant här normativt kritiskt perspektiv i alla fall i Norden skulle jag säga, Skandinavien och Nor-den. Och jag tror liksom att det är viktigt för annars så kanske vi lämnar över liksom den här kunskapsbildningen till det du var inne på till managementkonsulter eller media eller politiker till och med, hemska tanke. Så att jag tror att vi liksom behövs för att tolka och definiera vad som är viktiga frågor och vilka som är vilka problem och vilka åtgärder som bör vidtas och sådär.

Sedan är det ju sådär att ämnet är ju såklart mångveten-skapligt. I olika ämnen som samverkar finns det många olika teoretiska perspektiv, ingångar i studiet av Offentlig förvaltning är beroende på var man kommer från för deldisciplin då såklart. För mig, jag är ju också företagsekonom i grunden då men nu-mera i Offentlig förvaltning, för mig handlar det om att försöka förstå och förklara fenomen då med hjälp av organisationsteorier i första hand och det är ju de här begreppen som organisering, styrning, ledning som jag tycker är nyckelbegrepp här och mer och mer så tänker jag att det handlar om styrning det är liksom ett huvudbegrepp för mig och det inbegriper ju ganska mycket alltså vet man vad styrning är kan man säga ganska mycket om den offentliga förvaltningen.

Sen var det den här frågan om undervisar vi i eller om, jag tror att det behövs både och därför jag tror att vi utbildar studenterna i Offentlig förvaltning i första hand alltså de ska komma ut och bli förvaltningstjänstemän och då måste de ju ha vissa färdigheter och kunskaper såklart men också tror jag att det är viktigt att de får veta en hel del om förvaltningen och ta del utav de här kritiska perspektiven som vi ofta har och det tycker jag mig märker när våra mastersstudenter kommer tillbaka från praktiken, de gör praktik tredje terminen och så kommer de tillbaka och ska skriva uppsats då säger de ofta såhär "jaha nu förstår jag det där vi pratade om i den där kursen" och då har de liksom fått verktyg för att analysera det de har sett då i praktiken vilket de annars då inte skulle ha sett. Så då blir man ganska nöjd så där att ja det är ju faktiskt vad relevant det är då det vi pratade om även om det inte just då går att koppla direkt.

Ja en annan sak jag tänkte säga det är att det är ju viktigt med kopplingen till praktiken. Det är ju på något sätt... Förvaltningsakademin som vi startade vilar ju på en sådan ide att vi ska samverka nära med praktiken och att ja att vi inte kanske enbart är till för praktiken men att det är de som är våra avnämare på något sätt alltså då kommer vi in på det här, vem skriver man för? Jag tror också det här att vi tenderar att göra oss mindre relevanta ju mer vi följer den här den här incitamentsstrukturen som finns inom akademien alltså att skriva på engelska publicera i internationella tidskrifter och sådär och att det är det enda man gör, det tror jag inte alls på utan jag tror att vi behöver översiktsverk, synteser och annat på svenska som riktar sig mot den ja normalbegåvade intresserad allmänhet och även då förstås folk som jobbar i förvaltningen. För annars blir vi irrelevanta om vi bara publicerar på det sättet och ibland så tror jag att man eller det har vi ju sett många exempel på att man misstär det här att man tror att vetenskaplighet det är samma sak som att skriva på engelska i tidskrifter som ingen läser det är liksom en konstig ide för mig, det var någon som sa till mig så här att "om man skriver krångligt om någonting som är krångligt då blir det ju dubbelt krångligt" det ligger någonting i det där, vi ska ju skriva så att det

blir mindre krångligt så att folk förstår vad vi menar det är så man når ut. Ja jag tror att jag stannar där också, så kan vi ta det vidare därifrån.

Johan Sandén

Tack Anders, då kanske du vill säga någonting.

Lars Karlsson

Ja mycket kort för det är ju som Anders sa alltså det är ju inte så att jag säger något motsatt utan jag håller ju med egentligen både det Elisabeth och Anders sa. Vi är ganska ense, och vi använder lite liknande saker som dig, det var ju en intressant sak du sa där om praktiken, vilken reaktion den får av studenter att komma ut och arbeta sedan och nu förstår varför läser de utbildningen och allt tickar liksom in, så vi har inte blivit irrelevanta i den meningen i vår utbildning, utan de tycks ha väldig användning för sin utbildning när de kommer ut.

Det håller jag med om också. Intressant det här med att det tycks landa mycket i att de kan vara ense här och även andra säger då att det är så viktigt med Offentlig förvaltning och det borde vara en kärna det sa redan Wilson att det svåra var ju inte egentligen liksom den demokratiska aspekten och styret utan nu var det förvaltningssidan som var det riktigt svåra med att styra ett land. Att andra än offentlig förvaltare om vi ska använda det där konstiga ordet är bättre på att sälja att det är ett viktigt ämne och viktig disciplin och det beror på att det är lättare när man står från statsvetarsidan och har ett annat att se det att Offentlig förvaltning är faktiskt viktigare liksom parlamentariska spelet eller om vi är dåliga inom ämnet på att sälja det vet jag inte men tycks ju vara lite nästan en marknadsföringssak att vi är dåliga på att hävda det som alla vi här är ense om det är det viktiga så att säga, åtminstone mycket viktigare än vad det framstår som och det kan man fråga och fundera på hur man får ut det bättre då, viktigt ämne.

Johan Sandén

Ja tack så mycket, jag tänkte fråga det här Lars du satt ju upp det här med globalt liksom på ämnets plussida och så men det låter som att vi behöver mera kontextuell offentlig forskning är det någon insättning i det?

Lars Karlsson

Ja, nej det tycker jag inte egentligen alltså dels är det jättebra att man kan prata med varandra på ett samma vetenskapliga språk utan att det finns en slags global diskurs man kan prata om. Offentlig förvaltning sedan är det ju så precis som du säger och det att det här lokala kulturella förvaltningstraditionskontexten lever ju kvar väldigt helt tydligt alltså det är ju kanske någon som är intresserad, det vet jag inte, men den här tanken att man skulle kunna applicera liksom de här globala styrningsmodeller helt oanfrätt över jorden som nästan har varit en slags tanke från nästan missionerande håll. Det funkar ju inte utan vi har fortfarande starka lokala kulturella traditioner och så vidare och statstraditioner levde kvar trots detta också hur vi organiserar och hur vi ser på offentligt, privat, olika håll och så vidare och sådant, nej så det blir ingen motsättning det blir det inte.

Johan Sandén

Tack det andra jag tänkte fråga då är ju rörande relevansen, om samarbeten med praktiker då så att säga. Lars du hade på en bild det här med "public administration theory network" och en profil inom det är ju Thomas Catlaw som har skrivit en del om risker med att bli alltför beroende av praktiker och sådana saker, forskningen styrs utifrån praktiker och så har du några tankar kring det?

Lars Karlsson

Nej, jag har faktiskt inte läst det. Jag har träffat honom men inte läst det han har skrivit om det faktiskt så jag vet inte riktigt vad han, man kan lite förstå vad han menar då att den gamla frågan om hur forskning ska styras av forskarnas egna nyfikenhet där

man kan se problem och inte bara av bara av omgivningen och avnämarnas problem så håller jag med att det inte bara kan vara svart eller vitt, det här man ska kunna prata till dem, att ta deras problem på allvar så pekar han på den risken så håller jag med.

Johan Sandén

Vill ni lägga till något till det eller?

Elisabeth Sundin

Ja jag vill gärna lägga till det här och när jag hör det finns ändå en slags det finns en negativ syn på förvaltningen det har fortfarande ett lite gråfärgat... Och för studenterna inom Företags-ekonomi, de säger jag ska aldrig jobba i det offentliga. Jag brukar propagera för kommunen och säga ”om du vill ha ett jobb som är jätteutmanande då ska du bli kommunal tjänsteman där får du liksom ta tag i allt” och så ser de ju överseende på mig, men det är ju så och jag tänker att det behöver...För jag säger också, om du ska jobba privat så finns det inte ett företag som nu inte måste agera med det offentliga, har du en kiosk så har du... då kommer det med hälsovård, trafikplaneringen allt sådant kommer med i det, så alla som jobbar privat måste kunna det offentliga. Där tycker jag att ni skulle göra större reklam och tala om det att ni måste veta det här för att inte göra er dumma och liksom och ställa få helt stora besvikelser på grund av felaktiga förväntningar det skulle jag vilja att ni propagerade för i ämnet.

Och sen att ni tittade på de här, det har ju varit liksom en väldigt stark glorifiering av det privata och att då kommunerna försöker sådana här konstellationer för som olika kommunala bolag och man... det är ju inte bara bolag alltså typ organisatoriska konstruktioner borde ni inte titta på det också med och hur det är med det offentliga i det var man försöker vara offentlig med att göra sig av med det offentliga på något mystiskt sätt det borde ni i ert ämne syssla med.

Johan Sandén

Ja okej tack. Så tänkte jag fråga dig Anders då du som har drivit processen och har inrättat ämnet här på Södertörn varför behövs Offentlig förvaltning då just på Södertörn här i Stockholmsområdet tänker jag.

Anders Ivarsson Westerberg

Ja det finns ju många argument för det tycker jag, ja men dels så är det klart att jag tycker att ämnet ska växa det är ju väldigt litet i Sverige som Lars sa här det är ju bara två lärosäten som har Offentlig förvaltning som ämne det är Göteborg och nu Södertörn och jag tycker att det är konstigt att det inte finns en förvaltningshögskola i Stockholmsområdet, för det är ju väldigt mycket, ja ni (Förvaltningshögskolan i Göteborg) är ju fokuserade på lokal nivå väldigt mycket eller lokal regional nivå väldigt västkust orienterat om man säger så. Medan i princip så ligger ju hela statsförvaltningen i Stockholm och då inkluderat regering och riksdag så att regeringskansliet och så vidare så att det är väldigt konstigt att vi inte har en utbildning som motsvarar det här, så det är ju ett starkt argument tycker jag. Sen är det ju så att Södertörn har ju utvecklats till en ja mycket av en professionshögskola alltså vi har många utav de här professionerna som jobbar i Offentlig förvaltning alltså socionom, lärare, poliser, bibliotekarier nu också, journalister kanske inte men som har beröring med det så att vi har ju professioner där man skulle behöva förvaltningskunskap i sin utbildning. Jag tror att det finns stora möjligheter om vi liksom försöker samarbeta med andra utbildningar men också att vi har Karolinska som ligger här. Alla vårdprofessioner utbildas ju där så att det är ett argument också, sen är det ju såhär att vi har i och med uppbyggnaden av Förvaltningsakademin så har vi ju liksom skapat en kritisk massa också på något sätt av förvaltningsforskare eller forskare som är intresserade av Offentlig förvaltning här och vi har en struktur för det här nu i och med att ämnet inrättades 2018 och vi har en egen avdelning nu för Offentlig förvaltning så att det finns förutsättningar för att bygga upp en förvalt-

ningshögskola här tror jag. Jag tror att ämnet behövs här för att vi ligger där vi ligger.

Johan Sandén

Mm, sedan pratade du Lars lite om det här med integreringen av ämnet som är på Förvaltningshögskolan då, hur ser ni andra också på det? Behövs det integrering eller är det en styrka eller behöver man, ska vi... är det någon som vill säga något om det? Är det nödvändigt att integrera ämnet Offentlig förvaltning utifrån olika discipliner alltså och så.

Anders Ivarsson Westerberg

Alltså jag kan väl säga att eftersom jag då är företagsekonom i grunden så är ju alltså jag menar man känner ju igen den här diskussionen från alla konferenser och ämnessammanträden och sådär inom Företagsekonomi. Det har ju varit en ständig fråga alltså har vi en identitet och i sådana fall hur ska den då utvecklas för att Företagsekonomi är ju lite liknande och man har lånat in teorier och begrepp från andra discipliner och man består av olika delområden och sådär och det är väl man kanske inte har kommit så långt i det tror jag i Företagsekonomi men är det något problem då? Nej det tycker jag inte man får väl leva med liksom att man har det och även om man har lite olika inriktningar och är intresserade av lite olika saker så jag tror ändå att man kan rymmas under paraplyet Offentlig förvaltning.

Publikfrågor och öppen diskussion

Johan Sandén

Det kanske just är diskussionerna kring ämnet då som konstituerar att det är på ett visst sätt. Okej jag tror att vi ska öppna upp om det finns några publikfrågor och ni får gärna vara kritiska mot panelen här som är överens om olika aspekter är det någon som vill börja? Ja.

Publikfråga

Ja, hej jag heter Kjell Nyman, och jag har bakgrund som analytiker inom regeringskansliet där jag har jobbat i nästan tre decennier och gick i pension för ungefär ett år sedan och med den bakgrunden tyckte jag att det var väldigt intressant eller och lite spännande det här ni säger om klyftan som växer fram eller att utbildning och forskningen och den här frågan då vad kan man göra för att få forskare att intressera sig mer för de frågor som är relevant för utbildningen? För en annan aspekt av det här är ju statuskillnader mellan forskningen och undervisning på högskolan. Högskoleverket hade ett uppdrag från regeringen här att titta på högskolepedagogikens utveckling och då ställde de en fråga till alla rektorer på alla lärosäten i Sverige då, och då sa de att en utav dom viktiga stora utmaningar som de såg och hade framför sig, och speciellt att de sex viktigaste utmaningarna, var just statuskillnaderna mellan forskningen och undervisning i högskolan framför allt och det har ju tagits upp av många statliga utredningar också senast Strututredningen som hade lösningen att man skulle slå samman forskningsanslaget och undervisningsanslaget skulle stoppa större flexibilitet för lärosätena fördela mer vad man vill göra, men har ni några lösningar på inom erat ämne vad skulle komma minska klyftan mellan undervisningen och forskningen och sådär, vad kan man göra för att minska statuskillnader mellan forskning och undervisning?

Lars Karlsson

Nej inget direkt, jag håller med dig naturligtvis det är samma problem och det man har pratat jättelänge om det där och alltid sagt att nu ska vi uppgradera undervisningen och nu ska det värderas lika mycket. Om ska bli känslösam så vet man ju att det gör det inte i slutändan ändå. Ett problem där bland flera blir att mätbarheten alltså det är lätt att mäta antal publikationer det är lätt att se kurvor och siffror hur mäter man undervisningen räcker ju inte antal timmar så att säga hur bra läraren är jämfört med en framgångsrik forskare, det är ju svårare att mäta en bra lärare. Och även också den här skillnaden mellan undervisning

eller statusskillnader, jag tänker på när jag började, det var att alla börjar sin karriär vid brytpunkter det finns en brytpunkt när jag började på forskarutbildningen 1993 där hände det någonting, att antalet doktorander eller sökande till forskarutbildningen exploderade. För man fick ragga folk innan, alltså det var svårt att få tag på folk som ville bli doktorander sen plötsligt blev det konkurrens och det sa någon, en företrädare för ämnet, att det var en sådan skillnad på folk som sökte till forskarutbildningen också. Tidigare var det allmänt samhällsintresserade som hade det som substantiellt intresse ja ville förbättra samhället nu var det högbegåvade man uttryckte en begåvningskillnad också, framförallt så var de intresserade av en karriär istället, alltså det var ett karriäryrke på ett annat sätt än det varit tidigare. Det vet jag inte om det stämmer helt och hållet, men det skulle möjligen förklara den motivationen bakom forskningen, en liten skillnad att det fanns andra drivkrafter bakom det på något sätt. Nu var det inte ett bra förslag på hur man ska lösa det men ja...

Elisabeth Sundin

Här tycker vi olika, jag tror att det här är ett område som man kan göra något åt. Att man kan faktiskt bestämma, jag är ju ofta sakkunnig och om de bestämmer sig för att det står i hur man ska mäta det är viktigt att den här personen kan föra ett sammanhängande resonemang så måste hon visa det i en bok. För en del som jag har läst får jag en känsla av att de skulle inte kunna hålla ihop ett långt resonemang de måste liksom ta sådana här små bitar och att det stod att vi prioriterar den som kan förmedla sig också på svenska och det innebär ju inte att det är ovetenskapligt som du säger det kan ju vara precis lika vetenskapligt fast det är på svenska och det kan vara precis lika ovetenskapligt om det är på engelska, men alltså om man satte upp de kriterierna och det kan man göra nu. Och sen så om man inte fick de sakkunniga till att skriva så men det kan man ju också säga till om, att du läs anvisningarna och sen att tjänsteförslagsnämnderna tog de här besluten de tror jag att det går att ordna för jag menar då sprider det sig att ”han hade 50 artiklar men han fick

det inte”. Jag tror att det där skulle verkligen kunna göras något åt och det ligger mycket från rektor och ner till sakkunniga. Så där är jag mycket mer hoppfull att det går att göra för då blir det ju så att de är de som sitter på tjänsterna för snart har vi gått i pension allihopa som tycker såhär och då är det svårare va.

Anders Ivarsson Westerberg

Ja men jag håller med, jag tror också att det går att göra någonting åt. Men samtidigt är det ju så att man bygger ju in den här publicerings... alltså att man ska publicera och man ska publicera på engelska och man bygger in det väldigt tidigt i forskarutbildningen och man får gå specialkurser om hur man publicerar sig och hur man ska skriva artiklar och man skriver kanske hellre en sammanläggningsavhandling då med artiklar som ska publiceras eller är publicerade än en monografi för att det är mycket jobbigare att skriva en bok helt enkelt och att det finns något i strukturen till det här som premierar artikel-skrivande helt enkelt. Sen, ja jag kanske inte är lika optimistisk som Elisabeth då men jag tror att man kan göra någonting åt det.

Och nu gällande den här statusen mellan undervisning och forskning jag tror att det handlar mycket om liksom att man får rimliga arbetsvillkor för båda sakerna egentligen alltså att nu finns det ju en ganska stor uppdelning i alla fall inom de stora ämnena att vi har folk som undervisar i princip hundra procent av sin tjänst och så har vi folk som är duktiga på att skaffa forskningsmedel då köper de ut sig från undervisningen och forskar istället och jag tror att man måste göra både och, och jag tror att man tjänar på det både som individ och i utbildningarna om det är forskande lärare som undervisar jag tycker inte att det är adjunkter eller doktorander som ska undervisa på grundnivå jag tycker att det ska vara professorer som forskar som faktiskt också för in sin forskning i undervisningen. Då tror jag också att man automatiskt höjer statusen på det.

Johan Sandén

Spännande, har du något i anslutning till Kjell eller?

Publikfråga

Jo Sten Heckscher heter jag, nej men det här med gapet mellan forskning och utbildning, du är ju rätt inne på det där också, i viss utsträckning, ganska stor utsträckning till ett ledningsproblem. Ledningarna för lärosätena är alldeles för flata de tillåter framstående forskare göra det som Anders säger nämligen köpa sig ur undervisningsrollen. Det är ingenting som säger att de ska få göra det jag menar en ledning för ett lärosäte kan säga jovisst det är jätteroligt att du fått det här forskningsanslaget, men du glöm nu inte bort din undervisningsskyldighet. Jag menar det är faktiskt där det går att lösa inom ledningar, om rektorer och andra ledande befattningshavande i akademien verkligen säger nej! vi går inte med på det. Det är väl det som är lösningen på det, de får väl sluta vara så flata och lägga sig platt för de här framstående forskarna.

Johan Sandén

Är det någon som vill kommentera på det? Annars har vi Monica här.

Publikfråga

Ja, jag funderar på det du sa inledningsvis om den här skilda traditionen i den anglosaxiska världen och den europeiska världen den går ju även igenom i praktiken eftersom socialpolitiken är olika i den anglosaxiska världen och den europeiska världen framförallt den tyskspråkiga världen. Och hur det här att man måste publicera sig på engelska, hur mycket styr det emot att det är den anglosaxiska traditionen och sådana forskare som man använder i sin forskning? Och då undrar jag också Brexit, hur mycket hänger den här åtskillnaden samman med det och vad kommer att hända med forskarvärlden när Storbritannien förstärker den här transatlantiska pakten? Alltså hur kommer Europa reagera på det, för att med tanke på att man har så olika traditioner och man borde också ställa krav på svenskspråkighet tycker jag, eftersom man har med praktiken att göra. Och som ni säger kommer praktikerna inte och förstå vad forskarna sysslar

med i längden, om man inte publicerar sig på svenska och man kommer att göra sig irrelevant för man kommer ju inte forska om ämnen som är relevanta för praktiken.

Lars Karlsson

Nej, om vi börjar med det sista där så håller jag helt med dig som sagt tycker jag också att det är viktigt då att skriva begripligt på svenska så att praktiker kan ta till sig, de är ju betalda av skattepengar. Och har Brexit någon påverkan på forskningen åt det håll vi är intresserade? Troligen inte och heller inte det här med traditioner om jag förstod din fråga om det skulle påverka jag tror att det påverkar jättemycket att hur skapandet ur andra världskriget så att säga och att den amerikanska varianten tyngdpunkten på Offentlig förvaltning blev mer spreds också till Europa och så vidare alltså hur vi pratar om saker begreppsligt, teoretiskt och sådant så har det ju påverkat jättemycket så en påverkan har det haft, men kanske inte empiriskt om man tittar på det. Men det är ju minst lika viktigt hur man pratar om det hur mycket teoretisk ingång begreppslig och sådant så borde man kunna borde man diskutera det mer man var inne på det här med språkets betydelse. Det gör vi även då den sista frågan att du slår vakt om vårt ett eget sätt och pratar om vissa företeelser i det offentliga inte bara anamma engelskan för att språk är ju mer än ett transportmedel för idéer, det konstituerar för andra betydelse så att det ja...

Elisabeth Sundin

Jo, jag har belegg för att det påverkar att var än empirin hämtas blir väldigt styrande för resonemangen. Jag började samlade på mig, men jag har inte fortsatt, började fråga folk du har du blivit refuserad och vad skrev dem men folk tycker att det där är lite pinsamt trots att alla har blivit refuserade. Men då hade jag till exempel en som hade en empiri från Tjeckien och där sakkunniga har skrivit att det är från något land som inte har betytt någonting någon gång liksom, fast på engelska, och sagt att empirin var totalt ointressant och jag har en annan som skulle

gick till ett förlag med en antologi som var empiri från dem alla de skandinaviska länderna och sa det är jätteintressant med det är ju empiri från periferin så kan du inte försöka få med något annat land också? Så att det är klart att det styr för i min föreställningsvärld finns inga teorier som inte har en bas i empirin, och det så kommer det att bli jag brukar propagera för att försöka till stånd få mera samarbete med tyska, tyska forskare och jag ser ju att ni ska ha den här "Transnational Public Administration" det verkar ju jättebra initiativ att gå åt sådana håll också för jag tror att det här, det är inte bra.

Anders Ivarsson Westerberg

Nej men jag ska bara påminna om att Johan var i Georgien och gjorde en studie om kronofogdemyndigheten där liksom med en Georgisk forskare så att det går ju att göra empiriska undersökningar på andra håll också.

Johan Sandén

Ja precis... Rune Premfors

Publikfråga

Jag är lite för mycket i svang här för att tala fokuserat kring någonting egentligen, men låt mig först bara ansluta till det här med frågan om forskning och undervisning och det var väl i stort sätt en beskrivning av en snöd verklighet, det här med statuskillnaderna. Det här med mekanismer, som på ett retoriskt plan har försökt öka jämlikheten mellan de här delarna av de här verksamheterna. Men jag tror att man sätt och på vis glömmet bort det här att för de flesta av de som har vuxit upp med olika traditioner av forskning så är på något sätt är forskning så oerhört mer attraktivare än undervisning så att det är väl en väldigt svårstyrd svårbehandlad problematik. Jag tvivlar inte på att, om man skulle sätta ner någon slags fungerande hierarki med ledningar som verkligen försöker driva förändringar... Jag har tillbringat ungefär fem år i USA på ett sådant här elituniversitet, och man ska vara försiktig kanske med paralleller sådär det

är lite mer konkurrens, det är lite mer rörlighet, det är lite mer kan man säga status, statusstegen innehåller fler stegpinnar än i Sverige, men på något sätt blir det alltid på det viset att de duktiga forskarna, forskarna som förenar skicklighet och ofta ja status, berömda namn, de lyckas alltid nästan slingra sig ur det här (undervisning). Det är någonting de pratar om också, de skulle aldrig kunna tänka sig att ha en stor undervisningsbörda. De kan dyka upp symboliskt när tillfälle ges att öka på sin status, det är ungefär som när jag tänkt på Leif Lewin när han ville undervisa på A-kurser i statsvetenskap så länge han trodde att Victoria skulle sitta där i publiken, men hon kom inte och då hade han gärna sluppit undervisningen där på A-nivå. Så att det är ju ett jättestort problem det här med att forskning är attraktivare för de flesta. Det finns ett uttryck i USA om att efter lunch så är det ta "hours" det är liksom undervisningsassistenterna som undervisar efter lunch för att professorerna ska ta sig en lur. Ja det är en svår fråga det där jag tror att de alltså att det kan vara annorlunda att undervisa för ska vi kalla för intellektuella praktiker eller vad man nu har för uttryck, sådär alltså att undervisa i form som i Göteborg, som i den här akademien, att undervisa praktiker som har stort intresse och dessutom i jämförelse i mycket högre grad kan bidra med egen kunskap, då kan plötsligt... men då är det någon slags omformulering egentligen från den egotrippade forskarens sida att, att här det här är för den populära uttryck nu quid pro quo-historia, jag bjuder på det här därför att jag får något tillbaka som befördrar mitt eget över firande.

Jag måste bara avyttra en, tänkte jag säga, en läsarreaktion på din bok här. Jag tänker så här att den är alltså absolut jättebra och jag tror att den borde absolut överväga att runt om i landet där det finns kurser vare sig de är hybrider eller eget ämne man drar ju det som en introduktion till det här fältet men för en Lars Karlsson 2.0 i sammanhanget så borde du fundera på om det inte har blivit så att allt som har skett öster om Göteborg i stort sätt negligerats. De kan ju tycka det härifrån från Sveriges baksida, att det finns en hel del när man ska ge en sådan här introduktion

och locka till i ämnet och så vidare så tror jag och dessutom ska ställa upp på det här att vi ser en globalisering men vi ser också en globalisering som inte har en färdriktning mot Nationalekonomi och så vidare där det kontextuella består av några enkla kvantifierade variabler, utan man ska förstå i ett sammanhang; kultur och historia och så vidare annars begriper man lite. Där får man också tycka, nu har inte du så stora avsnitt och så där, men när man skriver om historien i Sverige så att säga, den bakgrund som finns och så finns det mycket mer att skriva om såklart. Men det är också en brist på balans tycker jag, man ser referenser och sånt där, det är som om det är var ämnet föddes som det finns.

Johan Sandén

Vill du säga någonting?

Lars Karlsson

Ja det gör jag gärna. Det gör det säkert. Delvis har det väl lite att göra med vad ska man säga, tanken var. Men det är något slags, i och med att ämnet vid den tidpunkten som ämne bara fanns vid Förvaltningshögskolan så var det lite vårt tänk på ämnet så att säga, det är vårt och så, så att det finns säkert en slagsida, det betvivlar jag inte. Det var bara det att den är skriven lite ”in house” på det sättet med bara ett ämnesfönster en slags själv tolkning lite av ämnet skulle jag säga ja så är det.

Publikfråga

Jag tänker bara på avspjälkningen på socialinstitutets sida. Det ser väl likadant ut i Stockholm? Det kunde ju mycket väl ha varit en, vi var många som talade för, det fanns någonting som hette Förvaltningshögskolan där det kunde ha varit, levt vidare.

Johan Sandén

Det kanske kan återuppstå på Södertörn då. Vi har Martin och Rolf, några fler? Annars tar vi er och sen avrundar vi med en runda i panelen.

Publikfråga

Martin Quist, Stockholms Universitet. Min fråga, och kanske kommentar också, det är ganska så negativ diskussion kring det här ökade någon slags distans eller klyfta mellan forskning och praktik såväl undervisning som lyfts fram och det kan väl mycket, speciellt när det gäller publicering och tillgänglighet att det skrivs mycket på engelska, men jag tänker att det är en ganska mångbottnad diskussion.

Jag kan också tänka och tycka att Offentlig förvaltning ändå har lite problematisk vad ska man säga överlappning mellan praktik och forskning. Kan det inte också vara så att det här också avspeglar någon slags ökad kritisk distans i förhållande till vårt studieobjekt, som faktiskt ska vara någonting ganska positivt, det vill säga inte ett främjande från praktiken nödvändigtvis men genom en ökad professionalisering så får vi också en ökad kritisk distans. Och om det är någonting vi ska ge vidare till våra studenter som kanske vill ha ännu mera såna instrumentella färdigheter, så är det väl just det här kritiska tänkandet, vilket kan vara någonting väldigt positivt. Jag har ett eget exempel. När jag var doktorand läste jag en kurs om New Public Management i Norge (jag har också en Norge-historia som jag...), och med världsledande forskare om det och alla var jättenöjda. Men det var några som inte var det, för att de hade tänkt att det var en kurs i New Public Management, vilket är väldigt stor skillnad, och jag vill nog påstå det att kursen blev mycket mycket bättre när den var om New Public Management än i det. Så jag tänker också att det är någon slags mognad och någonting positivt att det är en ökad mognad, inte genom att vi gör oss mer otillgängliga i sättet som vi kommunicerar forskningsresultat men att tänka i vårt sätt syntetisera och göra kopplingar på forskningarna i andra delar av världen. Att det faktiskt kan vara ett slags exempel på mognadsspiral till skillnad från om man har då ett praktiskt empirinära förhållningssätt som vi för vidare till studenterna.

Lars Karlsson

Tycker du kan ha en poäng absolut. låter rimligt.

Johan Sandén

Vill ni svara på det eller ska vi ta en till fråga kanske?

Elisabeth Sundin

Jag tar gärna upp det sen för att det intressant.

Johan Sandén

Ja, varsågod.

Publikfråga

Rolf Lind tidigare lärare på Stockholms Universitet och tyckt att det här med undervisning var både skoj och viktigt, och har en inriktning mor Offentlig förvaltning. Jag har två frågor som jag tänker säga, den ena var det som Anders ställde varför finns det inte förvaltningshögskola i Stockholm? Rune var ju också inne på det och jag tror att man får gå man måste gå tillbaka till den här reformen på 80-talet när socialhögskolorna integrerades i universiteten. Då bildades det har ju faktiskt funnits en förvaltningshögskola i Stockholm mellan 1983 och 1987 när Förvaltningshögskolan där la ner och vad var förklaringen till det? Ja det finns det säkert många olika orsaker, en viktig förklaring som jag har är att där hade de en konstruktion att de professorer som fanns kopplade till den här intuitionen var delade mellan den här institutionen i form av Förvaltningshögskolan och ämnesinstitutionerna, Statsvetenskap och Nationalekonomi. Och det gjorde ju att de det är min tolkning att de personer som innehade de här professorerna de intresserade sig ju i första hand för sina egna ämnen och det resulterade då i att 1987 så lades den här institutionen ner. Utvecklingen i Stockholm är på det sättet ett misslyckade medan utvecklingen i Göteborg är en framgångs-saga lite grann möjligen kan man reflektera om utvecklingen för den andra delen av socialhögskolorna; Socialt arbete som verkar ha etablerat sig i akademien på ett helt annat sätt än vad förvaltningsökonomien har gjort. Stockholms Universitet är ett väldigt starkt ämnesorienterat lärosäte det är min uppfattning, därför är det kanske bra att fröet får en vidareutveckling av en förvalt-

ningshögskola ligger här på Södertörn som har vad jag förstår i policyn en helt annan inriktning att man vill främja mångdisciplinärt samarbete och så vidare.

Det var till Anders och den andra frågan som jag fastnade för det var den du ställde Elisabeth, vad är det offentliga i Offentlig förvaltning? Jag tror att det är en bra fråga att fundera kring men hur ska man fundera kring den alltså det är väl så att även privata företag har förvaltningar alltså det exekutiv att man har ju en ägare en styrelse som inte är förvaltning men företagsledning och hela den byråkrati som finns där är ju faktiskt en del av förvaltningen men det är väl den privata förvaltningen ska man komma åt det här vad är det offentliga i Offentlig förvaltning så kanske man ska relatera det till alltså jämföra det med vad är det offentliga i privat förvaltning?

Johan Sandén

Tack så mycket, så vem vill börja i panelen?

Anders Ivarsson Westerberg

Jag kan börja med Rolfs första fråga där, ja jag vet ju att du har grottat ner dig i historiken här kring Förvaltningshögskolan i Stockholm. Alltså framgångssagan i Göteborg, det skulle bero på isåfall att det fanns ett enhetligt ämne där för Offentlig förvaltning där man liksom var anställd i Offentlig förvaltning då som jag tolkar det men man delade på sig i Stockholm och är det då... kan det vara framgångsrikt här på Södertörns med att vi har blivit ett eget ämne nu? Ja det kan det ju vara men och samtidigt som vi har haft en policy på Södertörn att vara mer mångvetenskapliga och gränsöverskridande och sådär men jag upplever nog att den här mångvetenskapligheten och gränsöverskridandet det har blivit svårare över tid alltså under den tiden jag varit här har jag sett att det blivit mer och mer av ämnesorientering om man säger så och ämnen vill hävda sin egen status och sådär och jag tror att det beror på att det är ju ämnen som får resurser påsar med pengar och så vidare det är ämnen som mäts och det är ämnen som utvärderas så att har man

någoting som är mångvetenskapligt och gränsöverskridande så är det väldigt svårsmätbart och det är svårt att styra resurser och sådär till det och då tror jag att det kan vara en framgångsfaktor att vi faktiskt är ett eget ämne för att vi kan hävda att vi nej men vi är inte gränsöverskridande längre utan nu är vi ett eget ämne med samma rätt som Statsvetenskap eller Företagsekonomi så jag hoppas ju att det är så.

Johan Sandén

Mm, Elisabeth?

Elisabeth Sundin

Ja, först skulle jag vilja säga som jag tror att jag sa redan att det vore bra ifall Offentlig förvaltning fanns med inte bara i professionsutbildningar utan på ekonomlinjen alltså företagsekonomerna behöver väl få och ni behöver hålla i det, inte överlåta det till vanliga företagsekonomer. Man kan överlåta det till Anders men inte till vem som helst. Sen en sak till som jag skulle vilja, att ni tog en samhällsförändring som jag skulle vilja att ni ägnade er åt som är jag blir så bekymrad när jag ser på lokalpressen som försvinner och som ändrar karaktär för jag tror att det betyder väldigt mycket för de kommunala förvaltningarna och att det finns det uppmärksammas ju nu med den här klyftan mellan regionerna och Stockholm men mest framförallt vad gäller ansvaret för migrationen, men det finns också i alla andra områden. Så verkligheten ter sig helt annorlunda från Linköping än från Stockholm även från Linköping som är en välmående kommun. Det här tycker jag att Offentlig förvaltning borde ta sig på och titta vad är det för dimensioner för att man får vara med ska inte ta några anekdoter men man ser sådana intressanta man kan inte tro sina ögon när man läser Stockholmstidningen och tänker men var bor dem alltså det är ju en helt annan värld det där måste ju Offentlig förvaltning ta på sig.

Sen den där frågan som du tog upp med praktiken och kritiskt förhållningssätt jag tror att det inte är alls någon motsättning. För det första du tar ju det är ju ganska jobbigt att jobba

ihop med praktiken för att det tar tid att bygga upp ett ordentligt förtroende så att det är i det läget att du kan ringa upp och säga "hörru du jag såg det här", så det tar tid och det bygger på förtroende och på kontinuitet men kommer man i det läget så blir det så att man kan ha ett kritiskt förhållningssätt man kritiserar inte alltså de förstår verkligen den skillnaden och då kan det och då har jag erfarenhet att det blir så att man liksom utvecklar begreppen tillsammans alltså att man forskar om dem men också på något vis för dem, och jag vet jag har haft sådana här när man används jag har i vårt ämne har vi mycket modebegrepp till exempel det kommer här metaorganisationer och sånt var det för några år sedan och de om man träffar någon från och säger "hörru du det där var bra nu ska vi gå till våran metaorganisation" alltså att man tar till sig en vokabulär och tror jag utvecklar faktiskt sitt tänkande så för mig är inte det här alls någon motsättning utan verkligen ett ömsesidigt berikande ja som du beskrev med undervisning men även inom de här långsiktiga relationerna med praktiken och vad jag förstår så har ni ju det väldigt långa relationer på Förvaltningshögskolan i Göteborg och nu råkar jag ut för att det inte bara är jag som går i pension utan det gör också de som jag jobbat med i decennier i kommunerna och det är ju ett elände att skapa de nya relationerna för att det inte är gjort så hastigt alltså jag ser inte den här motsättningen.

Johan Sandén

Tack så mycket, Lars nu får du avsluta det här tror jag.

Lars Karlsson

Jaha oj, ja nej men jag vill bara, jag tycker att det varit väldigt roligt och att vi verkar ganska ense då om vikten av ämnet och tycker att det är roligt vi i Göteborg får komma till och prata mer om ämnet eftersom vi har pratat mycket med oss själva. Så det är jättekul att ämnet finns på något annat ställe, för det tror jag, det som varit lite torftigt i Sverige var att vi inte haft... Vi har varit undervärderade i jämförelse med Statsvetenskap och andra insti-

tutioner och nu finns det liksom åtminstone en till att prata med, så jätterolig start och hoppas att vi kan fortsätta i någon form prata med varandra Södertörn och Göteborg och gärna fler om det här ämnet.

Johan Sandén

Tack så mycket till panelen och föredragshållarna.

[Seminarier avslutas]

Referenser

- Alvesson, M., Gabriel, Y., & Paulsen, R. (2017). *Return to meaning: A social science with something to say*. Oxford University Press.
- Andersen, Lotte Bøgh, Torben Beck Jørgensen, Anne Mette Kjeldsen, Lene Holm Pedersen & Karsten Vrangbaek (2012). Public Values and Public Service Motivation: Conceptual and empirical relationships, *The American Review of Public Administration*, 43(3):292-311.
- Banerjee, Subhabrata Bobby (2007) *Corporate social responsibility: The good, the bad and the ugly*. Edward Elgar.
- Bringselius, Louise (2017) *Tillitsbaserad styrning och ledning: Ett ramverk. (2 uppl.) (Samtal om tillit i styrning)*. Stockholm: Tillitsdelegationen.
- Brinkerhoff, Derick W., & Brinkerhoff, Jennifer M. (2015). Public sector management reform in developing countries: Perspectives beyond NPM orthodoxy. *Public Administration and Development*, 35(4), 222-237.
- Brunsson, Nils (1994) Politicization and 'company-ization' – On institutional affiliation and confusion in the organizational world, *Management Accounting Research*, 5(3-4), 323-335.
- Brunsson, Nils (2007) *The consequences of decision-making*. Oxford University Press.
- Brunsson, Nils (1989/2006), Administrative reforms as routines. *Scandinavian Journal of Management*, vol. 22, p. 243-252.
- Catlaw, Thomas J. (2006) The Death of the Practitioner, *Administrative Theory & Praxis* 28(2), 190-207.
- Catlaw, Thomas J. (2008) What's the Use in Being Practical?, *Administrative Theory & Praxis* 30(4): 515-529.
- Chandler, James A (1991) *Public Administration: A discipline in decline*, *Teaching Public Administration Volume: 11 issue: 2*, page(s): 39-45.

- Cohen, Michael D.; March, James G.; Olsen, Johan P. (1972). "A Garbage Can Model of Organizational Choice". *Administrative Science Quarterly*. 17 (1): 1–25.
- Cyert, Richard M., & March, James. G. (1963). *A behavioral theory of the firm*. Englewood Cliffs, NJ, 2(4), 169-187.
- Denhart, Robert (1981) *Toward a Critical Theory of Public Organization*, *Public Administration Review*, 41(6), 628-635.
- Dunleavy, Patrick, Margetts, Helen, Tinkler, Jane, & Bastow, Simon (2006). *Digital era governance: IT corporations, the state, and e-government*. Oxford University Press.
- Dunn, W och Fozouni (1976) *Toward a critical administrative theory* (No. 26). Sage Publications.
- Eikenberry, Angela M. och Jodie Drapal Kluver (2004) *The marketization of the non-profit sector: civil society at risk?*, *Public Administration Review* 64(2):132-140.
- Fleming, P. and Jones, M. T. (2013). *The End of Corporate Social Responsibility – Crisis and Critique*. London: Sage Publications Ltd.
- Flyvbjerg, B. (2001). *Making social science matter: Why social inquiry fails and how it can succeed again*. Cambridge university press.
- Forsell, Anders och Ivarsson Westerberg, Anders (2007) *Organisation från grunden*, Liber.
- Frederickson, George H. (2003) *Public Administration Theory Primer*
- Funck, Elin K & Karlsson, Tom S. (2019). *Twenty-five years of studying New Public Management: accomplishments and limitations*. *Financial Accountability and Management*, 1-29.
- Gavetti, Giovanni, Levinthal, Daniel & Ocasio, William (2007). *Perspective—Neo-Carnegie: The Carnegie school's past, present, and reconstructing for the future*. *Organization Science*, 18(3), 523-536.
- Habermas, Jürgen (1972) *Knowledge and human interests*. Beacon Press.
- Harmon, Michael M. (1989). *The Simon/Waldo debate: A review and update*. *Public Administration Quarterly*, 437-451.
- Heckscher, Gunnar (1950) *Svensk förvaltning som föremål för statsvetenskaplig forskning*, *Statsvetenskaplig tidskrift* 53(1):42-53.
- Heckscher, Gunnar (1958) *Svensk statsförvaltning i arbete*. SNS förlag.
- Hood, Christopher (1991) *A public management for all seasons?*, *Public administration*, 69(1), 3-19.
- Ivarsson Westerberg, Anders & Göran Sundström (red.) (2014) *Syns inte men finns ändå... Ett seminarium om förvaltningspolitik*, Södertörns högskola, Förvaltningsakademien nr 2.

- Jacobsson, Bengt (1984) Hur styrs förvaltningen? Myt och verklighet kring departementens styrning av ämbetsverken, Akademisk avhandling, Studentlitteratur.
- Jacobsson, Bengt, Pierre, Jon & Sundström, Göran (2015). *Governing the embedded state: The organizational dimension of governance*. OUP Oxford.
- Karlsson, Lars (2013) Vad är Offentlig förvaltning? Studentlitteratur
- Kom. Dir. 2016:51, Beslut vid regeringssammanträde den 16 juni 2016
- Lascoumes, Pierre & Le Gales, Patrick (2007) Introduction: Understanding Public Policy through its instruments – From the nature of Instruments to the Sociology of Public Policy Instrumentation, *Governance* 20(1):1-21.
- Lipsky, Michael (1980). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public service*. Russell Sage Foundation.
- March, James G. och Herbert A. Simon (1958). *Organizations* John Wiley & Sons. New York.
- March, James G. (1971). The technology of foolishness, *Civiløkonomen* (Copenhagen), 18(4): 4-12.
- March, James G. (1991). How decisions happen in organizations. *Human-computer interaction*, 6(2), 95-117.
- Meier, Kenneth J. (2014) Proverbs and the Evolution of Public Administration, *Public Administration Review* 75(1):15-24.
- Morris, Jonathan, John Hassard och Jackie Sheehan (2002) Privatization, Chinese-style: economic reform and the state owned enterprises, *Public Administration* 80(2):359–373.
- Moynihan, Donald (2018) A great schism approaching? Towards a micro and macro public administration, *Journal of Behavioral Public Administration* 1(1):1-8.
- Nisar, Muhammad A. (2017) Practitioner envy and construction of the other in public administration. *Administration & Society*, 49(10), 1403-1423.
- Nisar, Muhammad A. (2020) Practitioner as the Imaginary Father of Public Administration: A Psychoanalytic Critique, *Administrative Theory & Praxis*, 42:1, 44-61.
- Osborne, Stephen P. (2006) The New Public Governance?, *Public Management Review* 8(3):377-387, DOI: 10.1080/14719030600853022
- Olsen, Johan P. (2018) The Bergen approach to public administration and political organization, *Norsk statsvetenskaplig tidskrift* 2018.
- Perry, James L. & Lois R. Wise (1990). The motivational bases of public service, *Public Administration Review*, 50(3):367-373.

- Petersson, Olof och Donald Söderlind (1993) Förvaltningspolitik. Andra upplagan. Publica
- Polidano, Charles och Hulme, David. (1999). Public management reform in developing countries: issues and outcomes. *Public Management and an International Journal of Research and Theory*, 1(1), 121-132.
- Pollitt, Christopher., & Bouckaert, Geert. (2004). *Public management reform: A comparative analysis*. Oxford University Press, USA.
- Pollitt, Christopher (2010) Envisioning Public Administration as a Scholarly Field in 2020, *Public Administration Review* 70 (Supplement to volume 70: The Future of Public Administration in 2020):292-294.
- Pollitt, Christopher. (2016). *Advanced introduction to public management and administration*. Edward Elgar Publishing.
- Pollitt, Christopher. (2017), "Public administration research since 1980: slipping away from the real world?", *International Journal of Public Sector Management*, Vol. 30 No. 6-7, pp. 555-565.
- Premfors, Rune, Peter Ehn, Eva Haldén och Göran Sundström (2009) *Demokrati och byråkrati*. Andra upplagan. Studentlitteratur.
- Pressman, Jeffrey L. och Aaron Wildavsky (1973) *Implementation – How Great Expectations in Washington Are Dashed in Oakland; Or, Why It's Amazing that Federal Programs Work at All*. University of California Press.
- Raadschelders, Jos C. N. (1999) A coherent framework for the study of Public Administration, *Journal of Public Administration Research and Theory* 9(2):281-303.
- Raadschelders, Jos C. N. (2008) Understanding government: Four intellectual traditions in the study of Public Administration, *Public Administration* 86(4):925-949.
- Salamon, Lester. M. (2002). *The tools of government: A guide to the new governance*. Oxford University Press.
- Schneider, Anne., & Ingram, Helen. (1990). Behavioral assumptions of policy tools. *The Journal of Politics*, 52(2), 510-529.
- Simon, Herbert A. (1947) *Administrative behavior*, New York: Macmillan.
- Swensson, Gunnar (1936) Stein och den Preussiska stadsförvaltningens omorganisation, *Statsvetenskaplig tidskrift* 39(2):133-149.
- Talbot, Colin (2020) From Public Administration to New public management: Who killed the study of Public administration in the UK? <https://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/public-administration-uk/>

- Torfinn, Jacob., Andersen, Lotte. B., Greve, Carsten., & Klausen, Kurt K. (2020). *Public Governance Paradigms: Competing and Co-existing*. Edward Elgar Publishing.
- Vandenabeele, Wouter (2007). Toward a public administration theory of public service motivation, *Public Management Review*, 9(4):545-556.
- Waldo, Dwight (1948) *The administrative state - A study of the political theory of American public administration*. New Brunswick.
- Wilson, Woodrow (1887/2007). *The study of administration*. i J.M. Shafritz and A.C. Hyde (Red.), *The classics of public administration* (6:e upplagan, 16–27). Boston: Thomson/Wadsworth.

Förvaltningsakademiens skriftserie

1. Jacobsson, Bengt (red.), 2013, *I medborgarnas tjänst – essäer om förvaltningspolitik.*
2. Ivarsson Westerberg, Anders & Sundström, Göran (red.), 2014, *Syns inte men finns ändå... Ett seminarium om förvaltningspolitik.*
3. Jacobsson, Bengt, 2015, *Fotnoter till förvaltningspolitiken – lärande, styrning and all that jazz...*
4. Castillo, Daniel, 2015, *Dela på jobben – En studie av ”Kompletterande arbetsliv” som arbetsmarknadsmodell.*
5. Premfors, Rune, 2015, *Riksdagen utvärderar.*
6. Ek Österberg, Emma, 2016, *Marknadsidéer i själva verket – Trafikverket och den renodlade beställarrollen.*
7. Ivarsson Westerberg, Anders, 2016, *På vetenskaplig grund – program och teknologi inom skolinspektion.*
8. Jacobsson, Bengt & Mujkic, Leonora, 2016, *Trafikverket – En förvaltningspolitisk historia.*
9. Castillo, Daniel, 2017, *Arbete för alla – Att skapa långsiktiga möjligheter i arbetslivet för personer med funktionsnedsättningar.*
10. Niemann, Cajsa, 2017, *Tillitsbaserad styrning i statsförvaltningen – kan Regeringskansliet visa vägen?*
11. Ivarsson Westerberg, Anders (red.), 2017, *Det finns ett kaos mellan verkligheten och kartan – Rapport från Förvaltningsakademiens seminarium om den stora polisreformen.*
12. Ljung, Mikael & Ivarsson Westerberg, Anders, 2017, *När målstyrning blev detaljstyrning – arbetsvillkor och administrativa rutiner i hemtjänsten.*
13. Castillo, Daniel & Ljung, Mikael, 2017, *Arbetsdelning i praktiken – Satsning på nya avlastande tjänster i Skövde kommun.*
14. Rehnberg, Hanna Sofia, 2017, *På väg – Berättelser om Trafikverket.*
15. Nilsson, Torbjörn, 2018, *Mellan rådgivning och kontroll – Den statliga Skolinspektionen som skolexempel 1861–1991.*
16. Gustafsson, Ingrid, 2019, *Internrevisionen och det paradoxala oberoendet.*
17. Castillo, Daniel & Ivarsson Westerberg, Anders, 2019, *Ängsliga byråkrater eller professionella pragmatiker? Administrativa effekter av statens indirekta styrning av kommunerna.*
18. Jacobsson, Bengt, 2019, *Den svåra samordningen – Regeringen och Agenda 2030.*

19. Rehnberg, Hanna Sofia, 2019, *PISA-press – Svenska och finländska mediekonstruktioner av "världens största elevstudie"*.
20. Eliassi, Sayran & Madestam, Jenny, 2020, *Lojal ordningsvakt och nyttig hjälpare – Om rollkonflikter mellan Försäkringskassans handläggare och sjukskrivande läkare*.
21. Reitan, Therese, 2020, *Nitiska och redliga? Tjänstemannaroller i platsannonser inom staten*.
22. Åkerlund, Andreas, 2020, *Regeringsstyrning av svensk offentlig diplomati – Om Svenska institutets myndighetsinstruktioner och regleringsbrev 1998–2018*.
23. Johannesson, Livia & Weinryb, Noomi (red.), 2020, *Civilsamhället och asylpolitiken, del 1 – Vittnesseminarium om Påskuppropet och Flyktingamnesti 2005*.
24. Johannesson, Livia & Weinryb, Noomi (red.), 2020, *Civilsamhället och asylpolitiken, del 2 – Vittnesseminarium om civilsamhällets engagemang för uppehållstillstånd för ensamkommande flyktingungdomar, 2015–2018*.
25. Sandén, Johan (red.), 2021, *Offentlig förvaltning som akademiskt ämne*.

Offentlig förvaltning är ett jämförelsevis nytt akademiskt ämne inom den svenska högskolevärlden. På Södertörns högskola inrättades ämnet formellt 2017.

I den här rapporten diskuteras vad ämnet Offentlig förvaltning egentligen är. En inledande uppsats och en efterföljande seminarieutskrift vrider och vänder på ämnet.

Vilka teman beforskas? Vad innebär det att använda idéer från många andra discipliner? Vilken relevans har ämnet för samhälle och politik? Hur ser framtiden ut? Tillsammans kan svaren på dessa frågor utgöra svaret på rapportens övergripande fråga: Vad är Offentlig förvaltning för ämne?

Förvaltningsakademien är en mångvetenskaplig centrumbildning vid Södertörns högskola som bedriver forskning om förvaltning, erbjuder uppdragsutbildning och verkar för kvalificerade möten mellan forskning och praktik.

www.sh.se/forvaltningsakademien

Södertörns högskola
Biblioteket
SE-141 89 Huddinge

publications@sh.se
www.sh.se/publications